

An architectural rendering of a public square. The scene is framed by large, leafy trees on both sides. In the center, a wide, paved plaza is populated with various people: some are walking, some are on bicycles, and others are standing in small groups. A prominent feature is a circular flower bed in the foreground, filled with a variety of colorful flowers. In the background, a modern building with a curved, light-colored facade is visible, along with more trees and a clear blue sky. The overall atmosphere is bright and lively.

ASEMAKAAVA 540 TORI

RAKENNUSTAPAHOJE

EHDOTUS 14.12.2021

ALA

MASU PLANNING

SITOWISE

YLEISTIEDOT

Rakentamistapaohjeen tarkoitus ja oikeusvaikutteisuus.....	3
Tekijät ja tilaajat, karttaoikeudet, tekijänoikeusmerkinnät ...	3
Arvotus	4
Asemakaava-alue.....	5
Asemakaavan tavoitteet.....	5
Asemakaava	5
Liittyminen ympäristöön	5
Viitesuunnitelma	5

TORIALUEEN VIITESUUNNITELMA

Liikennejärjestelyt	7
Yleisilme.....	7
Suunnitelman perusratkaisut.....	7
Laatutaso	7
Katujen ja viereisten kiinteistöjen liittyminen toriin.....	7

TORIALUE

Esteettömyys	8
Huolto- ja pelastusreitit	8
Pyöräpysäköinti	9
Pilaantuneet maat ja radon	9
Ulkokatsomoalue	10

KASVILLISUUS

Yleistä	12
Historiallinen puisto.....	12
Pensaat, köynnökset ja perennat	12

HULEVEDET

Pintavesien johtamisen periaatteet.....	13
Tulvareitit.....	13

PINTAMATERIAALIT

Yleistä	14
Katualueiden lämmitys.....	14
Torialueiden päällysteet	14
Katualueiden päällysteet.....	14
Puuistutusalueiden päällysteet.....	14
Liikuntapäällysteet.....	14

VARUSTEET

Aukiovarusteet	16
Penkit ja muut oleskelukalusteet	16
Liikuntakalusteet	16
Istutuskalusteet	16
Jätehuollon varusteet.....	16

OPASTUSJÄRJESTELMÄ

Opastusjärjestelmän periaatteet.....	17
Alueopasteet	17
Linja-autopysäkkien opasteet	17
Esteettömyys ja saavutettavuus opastuksessa	17

VALAISTUS

Yleistä	18
Valaisinmasto	20
Valaisinpylväs	20
Pohjoisen puistikon valaistus.....	20

RAKENNUKSET PAVILJONKI

Kalusteiden valaistus.....	21
Erikoisvalaistus	21
Arkkitehtuurin lähtökohdat	22
Toiminnot.....	22
Laatutaso	23
Rakennusten lähiympäristö	23
Tilojen avautuminen lähiympäristöön	23
Sisäänkäynnit	23
Ulkotarjoilualue	23
Julkisivumateriaalit.....	23
Kattoratkaisut.....	23
Väestönsuoja	23

MUUT RAKENNUKSET, RAKENNELMAT JA RAKENTEET

Kioskit.....	24
Energiahuollon muuntamo	24
Linja-automatkatustajien odotuskatokset.....	25
Pyöräkatokset	26
Ulkokatsomo	26
Väliaikaiset lavarakenteet.....	26
Sähköpisteet.....	26
Vesipisteet.....	26

Uuden torialueen sommitelma nähtynä kaakosta.

Tekijät ja tilaajat, karttaoikeudet, tekijänoikeusmerkinnät

Kaupunkikuvallisen tarkastelun on laatinut työryhmä ALA Arkkitehdit Oy, maisema-arkkitehtitoimisto MASU Planning Oy ja Sitowise Oy. Kokonaisuudesta ja rakennuksista vastaavana on toiminut arkkitehti Samuli Woolston (ALA) yhdessä yhtiökumppaniensa arkkitehti Antti Nousjoki (ALA) ja arkkitehti Juho Grönholm (ALA) kanssa. Vastaavana kaupunkitilojen suunnittelijana

maisema-arkkitehti MARK Malin Blomqvist (MASU), sekä vastaavana liikennesuunnittelijana Seppo Karpinen (Sitowise). Lisäksi työryhmään ovat kuuluneet arkkitehti Ivana Adamcova (ALA), arkkitehti Jiaao Liu (ALA), maisema-arkkitehti MAA Sune Oslev (MASU) ja maisema-arkkitehti MDL Àngels Garcia Andreu (MASU), liikennesuunnittelijat Heikki Väänänen ja Matias Kor-

tesoja (Sitowise). Työ on tehty kevään ja syksyn 2019 aikana ja tarkennettu keväällä 2020.

Työtä ovat ohjanneet Porvoon kaupungin kaupunkisuunnittelusta kaupunkisuunnittelupäällikkö Dan Mollgren ja kaavoitusarkkitehti Emilia Saatsi sekä kuntatekniikasta liikenneinsinööri Antti Rahiala ja suunnittelupäällikkö

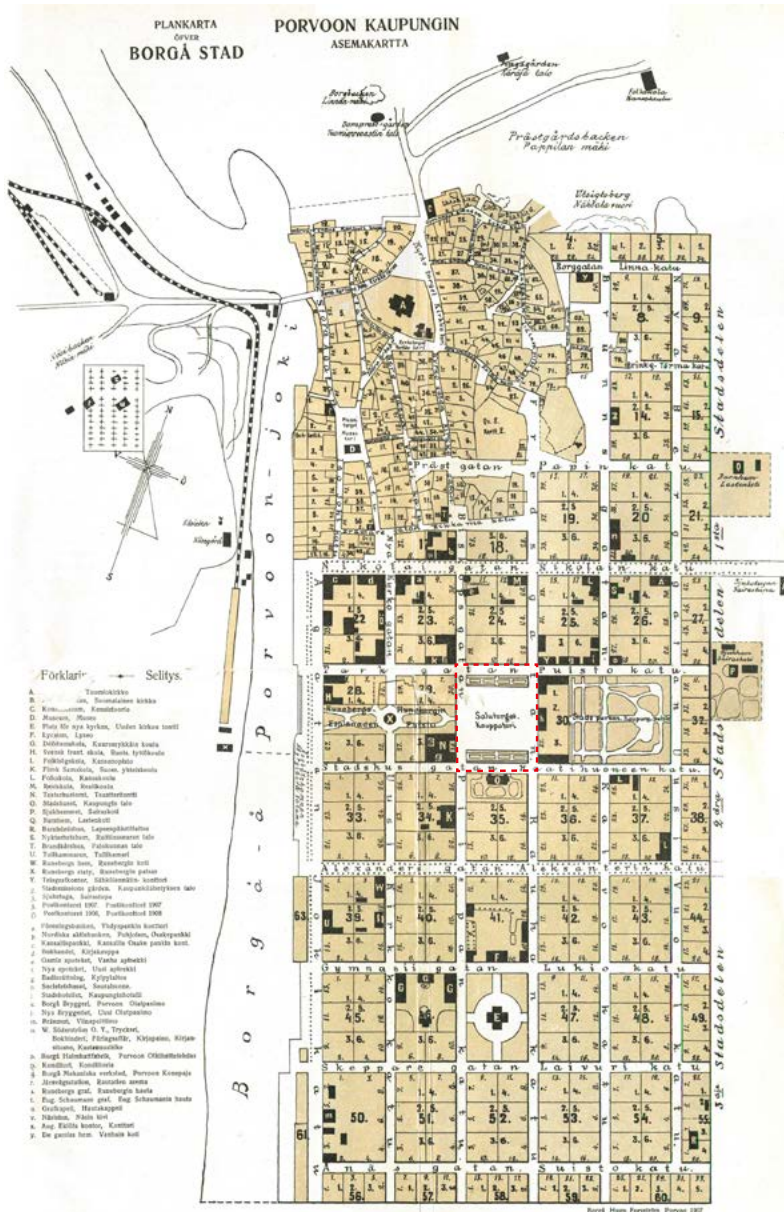
Elina Leppänen.

Tekijänoikeudet työryhmällä. Karttaoikeudet Porvoon kaupungilla.

Rakentamistapaohjeen tarkoitus ja oikeusvaikutteisuus

Rakennustapaohje tarkoittaa asemakaavan määräyksiä. Rakennustapaohje ja kaavaselostus ohjaavat toteuttamisen laatutasoa. Ohjeissa viitataan kaavatyön yhteydessä tehtyyn viitesuunnitelmaan, mutta ne eivät estä muiden ratkaisujen tai paremman laatutason toteuttamista.

Asemakaavassa on esitetty erityismääräyksiä, joita tarkennetaan tässä rakennustapaohjeessa. Rakennustapaohje on sitova. Se on osa torin asemakaavaa ja se hyväksytään yhdessä asemakaavamuutoksen kanssa.

Porvoon vuoden 1907 asemakaava. Punaisella katkoviivalla merkitty torialue.

Lähde: Empire-Porvoon puutalokorttelit ja julkiset rakennukset, RKY 2009

Arvotus

Porvoon tori on keskeinen osa kaupungin keskustaa. Tori ja katulinjaukset rajattiin Engelin 1832 asemakaavassa, joka laajensi ja modernisoi kaupunkikeskustan vanhan kaupungin kupeessa. Toriaukiolle historiallisesti kehittyneet roolit ovat olleet kauppa- ja markkinapaikka, hallintoaukio (kaupungintalo 1892) ja linja-autoliikenteen keskus (1920-luvulta alkaen).

Kaavatyön yhteydessä on selvitetty torin historiaa ja arvotettu alue seuraavasti:

”Porvoon tori on säilynyt C.L. Engelin vuoden 1832 asemakaavan mukaisesti suorakulmaisten korttelien rajaamana kaupungin pääaukiona. Alue on osa valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (Empire-Porvoon puutalokorttelit ja julkiset rakennukset, RKY 2009). Porvoon ruutukaava-alue on yksi Suomen merkittävimmistä empiren suunnitteluperiaatteiden ja -ihanteiden mukaan toteutetuista asemakaavoista. Tori on arvokas esimerkki tyyppillisestä 1800-luvun lopun kaupunkisuunnitteluihanteisiin liittyvästä monumentaalialueesta, jonka eteläreunalla sijaitseva kaupungintalo on yksi kaupungin merkittävimmistä julkisista rakennuksista.

Toriin sijaitsee kaupan, hallinnon ja liikenteen keskiössä. Toriympäristön monipuoliset rakennushistorialliset kerrostumat juontuvat torin muuttuvasta roolista kaupungin ytimessä. Torin pinnoitteet ja sitä ympäröivät rakennukset ovat muuttuneet ja monenlaiset rakennelmat ja liikenteen, torikaupan sekä pysäköinnin jäsen-tely torialueella hämärtävät alkuperäistä asetelmaa. Muutoksista huolimatta torin kaupunkirakenteellinen aukiotila ja -sommitelma ovat hyvin hahmotettavissa rakennusten ja puistikoiden avulla.

Torin kaupunkitilallista merkitystä on vahvistanut 1860-luvulla luotu jokirannan ja Runebergipuiston kautta torille ulottuva puistoakseli. Toriin läheisesti liittyvien kaupunkipuistojen ja -puistikoiden sarjaa ovat jatkaneet torin itäpuolella, vanhan seurahuoneen tontin takana sijaitseva Kaupungipuisto ja kaupungintaloon liittyvät sivupuistikot. Torilla symmetrisesti sijaitsevat kaksi kolmirivistä lehmuspuiستikkoja ovat arvokas osa torikokonaisuutta. Etenkin kaupungintalon puoleisen puistikon puut ovat varttuneet iäkkäiksi, ja 1800-luvun sommitelma on säilynyt eheänä. Toriin liittyvät viheralueet ja torin puistosommitelmat ovat arvokas ilmentymä 1800-luvun lopulla alkaneesta kaupunkipuistojen tulemisesta ja merkityksestä kaupunkielämälle. Viherakseleilla on paitsi ekologista ja esteettistä arvoa myös toiminnallista merkitystä miellyttävänä jalankulijan liikumis- ja oleskeluympäristönä.

Torikauppa on yksi torin alkuperäisistä käyttötarkoituksista ja se kokoaa yhä ihmisiä torille. Kaupungin hallintorakennus torin laidalla ylläpitää toista alkuperäistä käyttötarkoitusta, hallintotoria. Lisäksi torit ovat muodostuneet kaupunkitiloiksi, joihin ihmiset kokoontuvat niin järjestettyihin kuin vapaammin syntyviin tapahtumiin tai mielenilmauksiin. Avoimella toritilalla on arvoa perinteisen kaupan ja sosiaalisen kaupunkielämän mahdollistajana.

Liikenne on ollut merkittävä tekijä torin historiassa, sillä tori on luonteva kaupunkiin saapumisen paikka. Linja-autoliikenne on tuonut kaupungin keskustaan vuosikymmeniä kaupunkilaisia ja matkailijoita tehden alueesta helposti saavutettavan ja tunnetun. Joukkoliikenteellä on toiminnallista arvoa, joka ylläpitää ja vahvistaa torin käyttöön, kuten torikauppaan ja oleskeluun, liittyviä toimintoja.”

Asemakaava-alue

Tori sijaitsee kaupunginosassa 2 Raatihuoneenkadun, Piispankadun ja Rauhankadun rajaamana. Suunnittelualueeseen kuuluu myös Rauhankadun ja Piispankadun välinen osa Lundinkatua. Asemakaava-alue on kooltaan noin 12400 m².

Asemakaavan tavoitteet

Tavoitteena on kehittää torista korkeatasoinen, elinvoimainen, viihtyisä ja vehreä kaupunkielämän keskus, jossa kohtaavat ihmiset ja palvelut. Tavoitteena on, että tori on ja siihen liittyvät palvelut ovat helposti ja turvallisesti eri käyttäjäryhmien saavutettavissa.

Asemakaava

Asemakaava muodostuu torialueesta ja historiallisesta puistosta. Torin käyttötarkoitukseksi on varattu yleinen jalankulku, oleskelu, kaupunkitapahtumat, torikauppa ja kahviloiden terassit. Torialueelle on varattu rakennusala paviljongille sekä kioskille. Lisäksi on osoitettu paikat linja-automatkestajia palveleville katoksille sekä uudelle puistikolle. Muita torille osoitettuja toimintoja ovat amfiteatteri sekä oleskeluun ja leikkiin sekä liikkuamiseen soveltuvat alueet.

Uuden asemakaavan tarkoitus on korkeatasoisen ja viihtyisän rakennetun ympäristön avulla aktivoida toria ympäristöineen sekä sosiaalisesti että kaupallisesti. Uudistuksen tavoitteena on luoda toimiva, turvallinen ja esteetön joukkoliikenneasema. Asemakaava tukee Porvoon julkisten aukoiden sarjaa Torilta Rihkamatorin kautta Raatihuoneentorille.

Alueelle on varattava yleisen jalankulun tilat ja yhteydet jalankulun painopistesuuntiin sekä tilaa torikauppaan, oleskeluun, toiminnalliseen oleskeluun ja erilaisille kulttuuri- ja kaupunkitapahtumille. Alue tulee suunnitella yhtenäiseksi aukiotilaksi ohjeellisista rajoista riippumatta. Alue on suunniteltava tasaukseltaan, istutuksiltaan, kalustukseltaan, varusteiltaan ja valaistukseltaan arvokkaalle aukiolle sopivaksi kokonaisuudeksi.

Torialueen poikki kulkeviin yhteyksiin ja linja-autopysäkkien saavutettavuuteen esteettömästi tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Torin pääasiallisen pintamateriaalin tulee olla luonnonkiveä tai muuta kestävyydeltään ja ulkonäöltään korkeatasoista materiaalia.

Torille voidaan sijoittaa tapahtumia varten tilapäisiä lava- ja katsomorakenteita.

Valaistuksesta tulee tehdä erillinen kokonaissuunnitelma, joka sovitetaan torin elementteihin ja toimintoihin. Valaisintolppiin tai toripintaan tulee liittää mahdollisuus tapahtumien tarvitsemiin sähkökytkentöihin.

Liittyminen ympäristöön

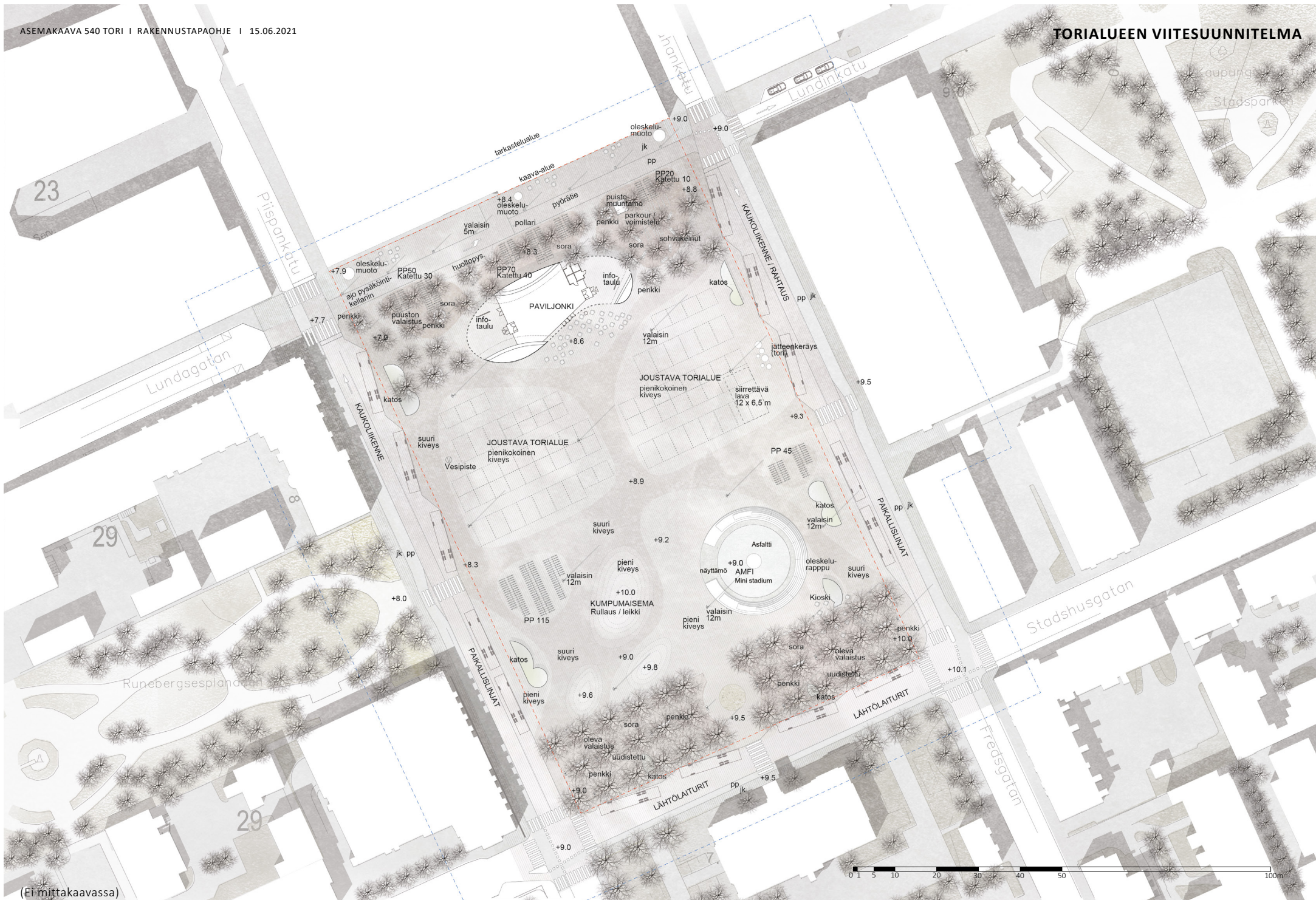
Tori on yksi Porvoon keskustan merkittävimmistä julkisista tiloista. Se liittyy kaupalliseen keskustaan ja on joukkoliikenteen tärkein solmukohta kaupungissa.

Asemakaava-alueen toiminnot on sijoitettu siten, että ne tukevat kulkureittejä erityisesti torin keskiakselille ja vinottaisille reiteille torin poikki kulmasta kulmaan.

Viitesuunnitelma

Asemakaavatyön yhteydessä on laadittu viitesuunnitelma. Suunnitelmaa on käytetty tämän rakennustapaohjeen perustana, ja siihen viitataan tässä rakennustapaohjeessa.

Viitesuunnitelma on laadittu koko aukioalueella asemakaavaa rajaavat katualueet mukaan lukien. Viitesuunnitelman yhteydessä on laadittu myös liikennesuunnitelma, jossa on tarkasteltu laajemmin keskustan katuverkkoa.

(Ei mittakaavassa)

Liikennejärjestelyt

Piispankatu, Rauhankatu ja Raatihuoneenkatu muutetaan yksisuuntaisiksi torin kohdalla.

Ratkaisussa kaukoliikenteen ja paikallisliikenteen bussien pysäkit sijaitsevat torin laidoilla kuudessa ryhmässä. Molemmilla sivuilla on kolmen bussin pysäkit kaukoliikenteelle ja kahden bussin pysäkit paikallisliikenteelle. Raatihuoneenkadulla on lisäksi kaksi pysäkkiä saaristo-

linjoille ja kahden bussin pysäkki ajantasaukseen.

Odotuskatokset ovat suuria suojattuja tiloja, joihin mahtuu kerralla odottamaan koko autollisen verran matkustajia.

Taksipaikat sijoittuvat Piispankadulle torin pohjoispuolelle.

Toria rajaavat kaksisuuntaiset pyörätiet.

Huoltoliikenne torille tapahtuu Rauhankadulta ja Piispankadulta, sekä paviljongin lastauspaikalle Lundinkadulta.

Katujen liikennejärjestelyt on mahdollista toteuttaa vaiheittain. Kadut voidaan rakentaa kävelypainotteisiksi ja yksisuuntaisiksi. Ensi vaiheessa voidaan autoliikenne niillä sallia.

Yleisilme

Torialue on kokonaisuus, jossa yhdistyvät historiallinen empire-tyyli ja nykypäivän muutokieli. Alueen alkupe- räiset linjaukset korostuvat uudessa sommitelmassa. Samalla torin poikki kulkevat reitit ja linja-autopysäkit toiselle kulkevat reitit muodostavat tärkeän muotoilun lähtökohdan. Kokonaisuudesta syntyy arvokas ja monikäyttöinen kaupunkitila, joka tarjoaa sosiaalisen kanssakäymisen puitteet kaikille ikäryhmille.

Suunnitelman perusratkaisut

Tori muodostaa joustavan tilan, jossa mahdollistetaan torikauppaa, muuta toimintaa, tapahtumia, matkustajaliikenteen jalankulkijavirtoja ja ympäröivän rakentamisen ja kaupan tuomia tarpeita kulkea torin poikki. Kaakkoiskulman ulkokatsomo muodostaa torille kokoavan suurkalusteen, ja sesonkien mukaan vaihtelevasti käytettävän tapahtumapaikan.

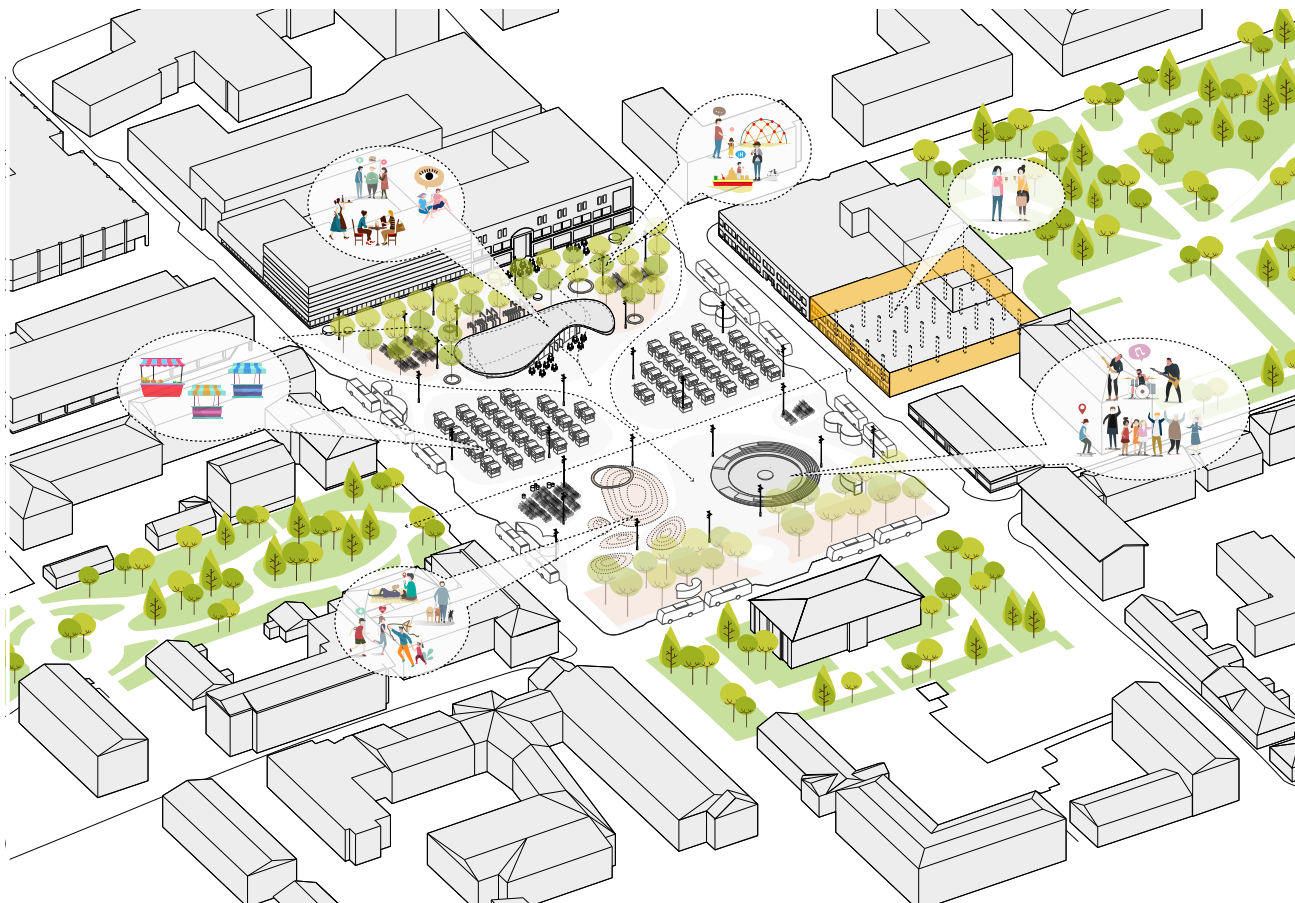
Pääasiassa kivituhkapintaiset puistikot reunustavat kiveyspintaista torialuetta kahdelta sivulta. Näille alueille sijoittuvat pienemmät oleskelukalusteet ja toiminnot. Puusto muodostaa kaupunkivihreän kaksi vastakohtaa: rauhallisen ja historiallisen eteläpuolen ja aktiivisen ja modernin pohjoispuolen.

Laatutaso

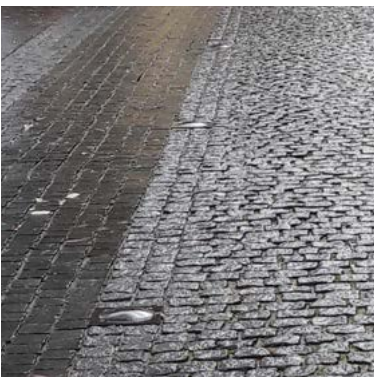
Torikonaisuuden tulee olla laadullisesti korkeatasoinen ja kestävä.

Katujen ja viereisten kiinteistöjen liittyminen toriin

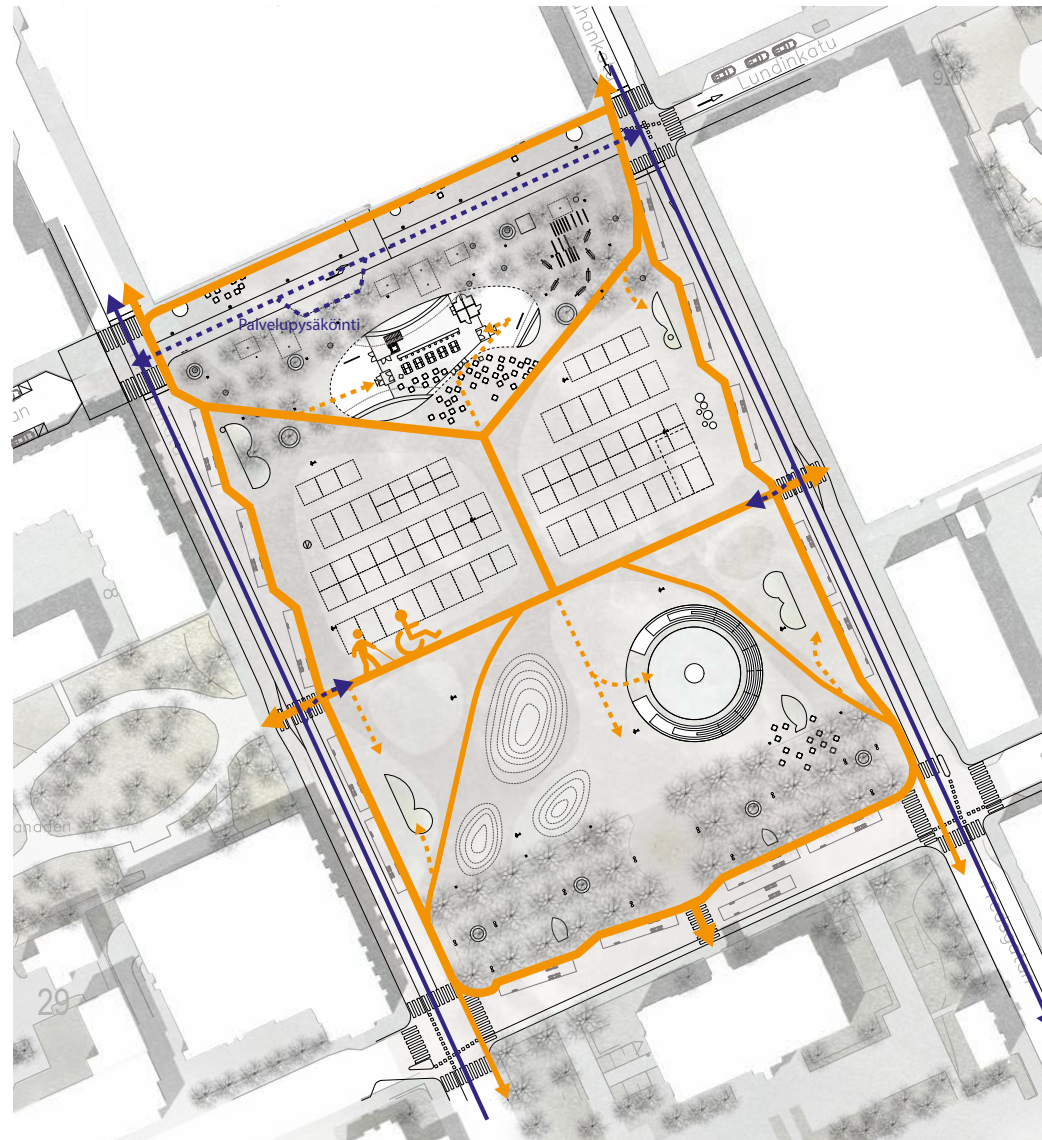
Torin kiveyspinta jatkuu katualueen reunakiviin ja Lundinkadun kävelykadulle. Tavoitteena on, että yhtenäinen ilme ulottuisi myös muilla katualueilla toria rajaavien kiinteistöjen julkisivuihin saakka.

Torin kokonaisuusmalli, jossa korostuu paitsi klassinen symmetria myös joustavat kulkulinjat ja käyttömahdollisuudet toritoiminnalle, oleskelulle sekä liikunta- ja kulttuuritoiminnoille.

Esimerkkiratkaisuja opaslaatoituksen ja pinnankäsittelyn muodostamista tuntoon perustuvista opastekiveyksistä

Esteettömät reitit ja huoltoyhteydet.

Esteettömyys

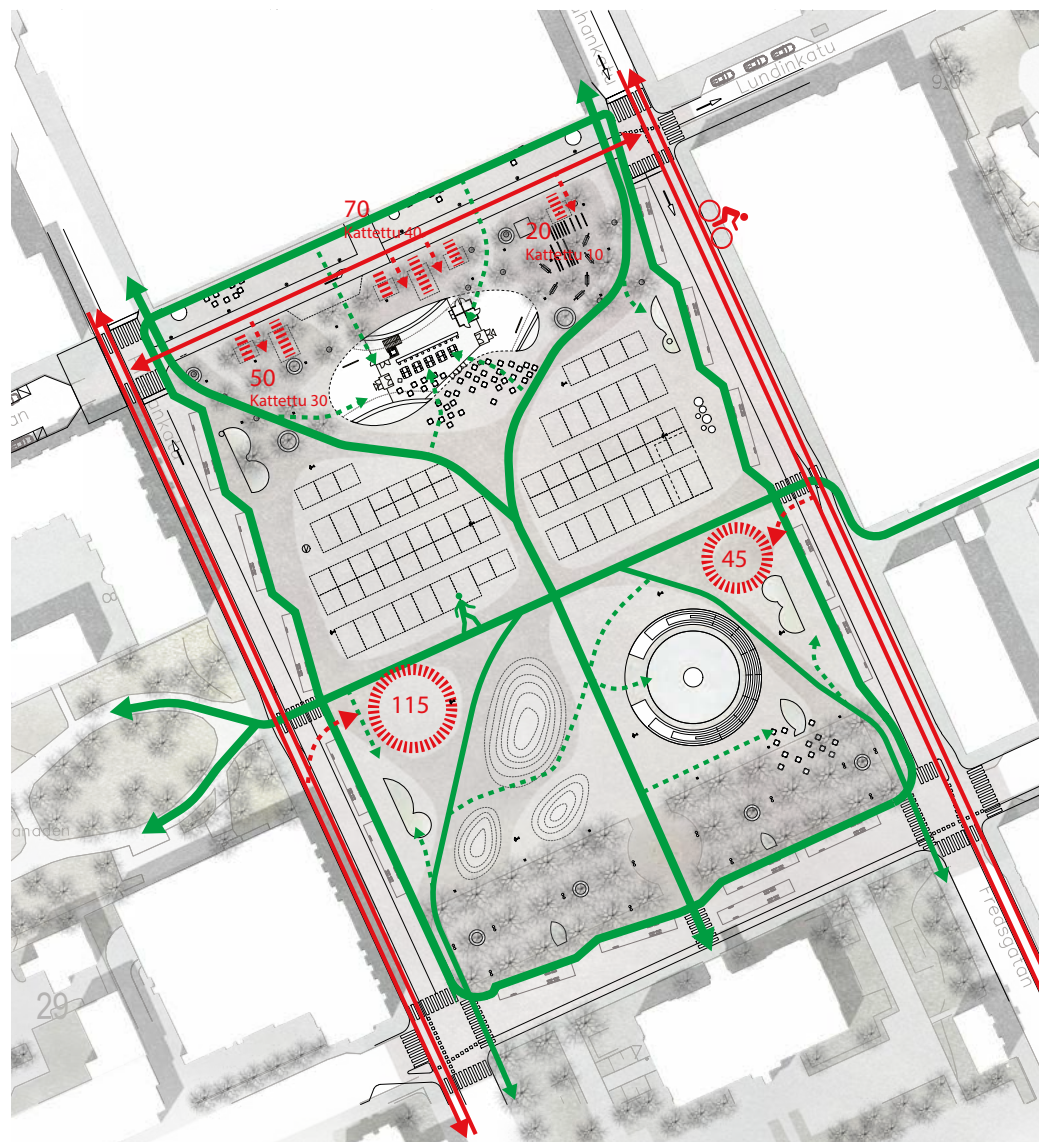
Torin pääkulkureiteille, kadunvarsille ja toria poikittaisesti ja diagonaalisesti risteäville reiteille, tulee jättää esteetön ja riittävän leveä tila kulkemista ja huoltoa varten. Tuntoon perustuvia opaslaattoja tulee käyttää osana kiveyspintaa merkitsemään pääkulkureittejä. Opaslaatoituksen tulee muodostaa materiaaliiltaan yhtenäinen kokonaisuus aukiokiveyksen kanssa. Esteettömyyden saavuttamiseksi tuntoon perustuvat opastekinnat katupinnalla tulee pitää talvikaudella sulana tai muulla tavoin puhtaana. (ks. myös kohta Esteettömyys ja saavutettavuus opastuksessa)

Toriaukiolla tulee olla riittävästi ympärivuotisesti käytävissä olevia levähtämiseen sopivia oleskelu- ja istumismahdollisuuksia. Penkit sijoittuvat pääasiassa puustoalueiden yhteyteen. Torilla tulee olla myös selkä- ja käsinojallisia penkkejä.

Huolto- ja pelastusreitit

Huolto- ja pelastusliikenne torialueelle tulee järjestää Rauhankadun ja Piispankadun keskiakselin suojaiteiden kohdista. Lundinkadulta järjestetään huoltoajo palvelijongille ja katu reunustaville kiiteistöille sekä ajoyhteys maanalaiseen pysäköintilaitokseen.

Kulkureitit ja pyöräpysäköinnin sijaintiperiaate.

Viitesuunnitelman mukaiset pyöräpaikat sijoittuvat tärkeiden saapumiskohtien läheisyyteen. Noin 140 paikkaa sijoittuu Lundinkadun pyöräyhteyden varrelle, ja 160 paikkaa torin keskiakselin yhteyteen, jaettuna länsi- ja itäpuolen välille.

Pyöräpysäköinti

Torialueelle tulee varata vähintään 300 polkupyöräpysäköintipaikkaa, joista 2/3:ssa tulee olla runkolukitusmahdollisuus. Pyöräpysäköintipaikkoja tulee sijoittaa eri puolille toria. Niihin liittyvien rakenteiden tulee olla arkkitehtuuriltaan torin muiden rakenteiden ja kalusteiden kanssa yhteensopivia. 1/5 pyöräpaikoista tulee olla katettuja.

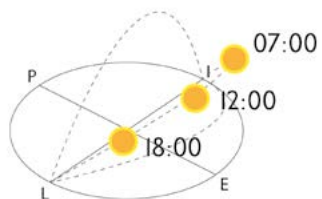
Pyörätelineiden tulee olla yksittäisesti seisovia pyöräpysäköintialueen läpikulun mahdollistamiseksi. Pyöräkatosten tulee olla ilmavia, ilman peittäviä seinä. Köynnös- tms. kasvillisuuden käyttöä rakenteiden vihertämisessä voidaan tutkia. Ks. lisää kohta Rakennukset.

Pilaantuneet maat ja radon

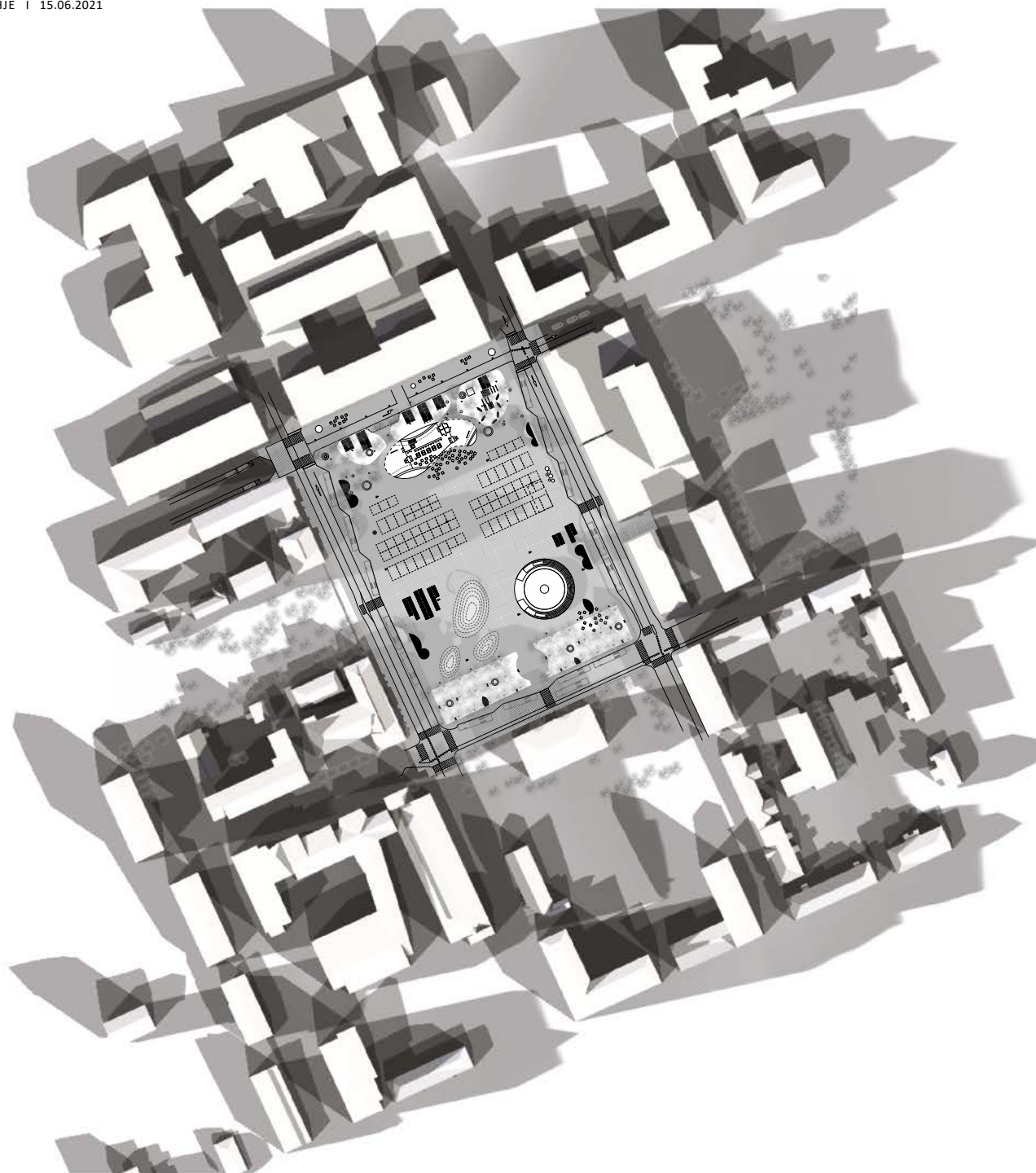
Kynnysarvomaat on toimitettava asianmukaiseen vastaanottoon. Maaperän kunnostamiseen liittyvä suunnittelu tulee aloittaa hyvissä ajoin ennen alueen maanrakennustöiden aloittamista. Kunnostamista koskevissa kysymyksissä tulee olla yhteydessä Porvoon kaupungin kuntatekniikkaan.

Radonturvallinen rakentaminen on otettava huomioon alueelle rakennettaessa.

Kaivu- ja rakennustöitä suunniteltaessa ja tehdessä tulee tilata verkkoselvitys.

PÄIVÄNKIERTO
20 maaliskuu

Ulkokatsomoalue

Torille voidaan sijoittaa erilaisia kaupunkitapahtumia palveleva ulkonäyttämöalue, jonka korkeusasema voi olla torin peruspinnan alapuolella. Katsomorakenne saa ulottua enintään 1,2 metriä torin peruspinnan korkeusaseman yläpuolelle. Katsomo tulee toteuttaa siten, ettei siihen tarvita kaidetta. Katsomorakenteeseen tulee toteuttaa myös ulkokehille oleskelupaikkoja.

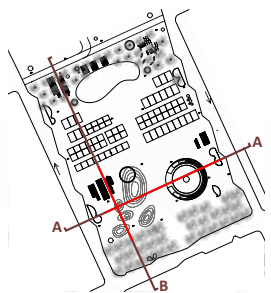
Ulkonäyttämöalueen päällysteen tulee toimia esitysalueena ja ulkopelialueena sekä kesä- että talvikaudella.

Rakenteisiin tulee integroida tapahtumia palveleva sähkösaanti.

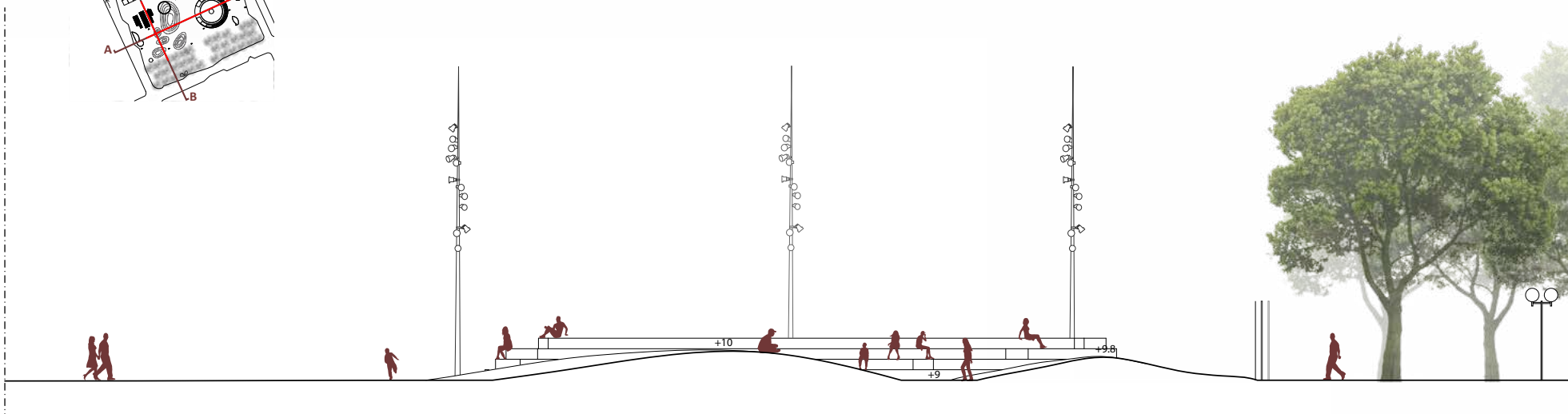
Ulkonäyttämöalueen saa kattaa väliaikaisella rakenteella tapahtumien aikana.

Varjokaavio (vas)

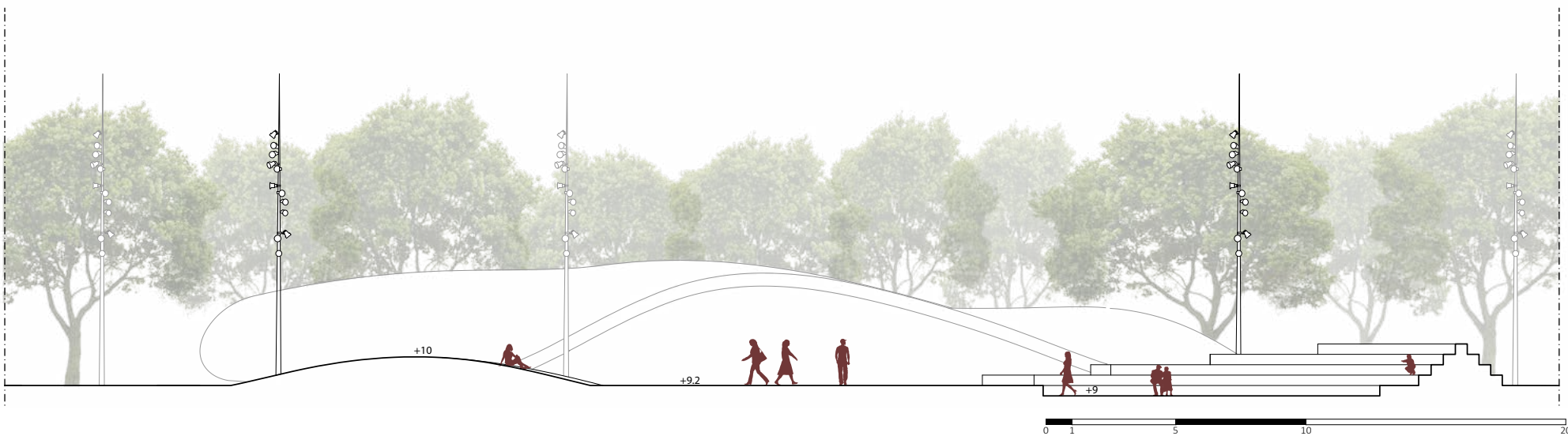
Aukion toiminnot on sijoitettu päivärhythmin ja valoisuuden mukaan. Katsomorakenne sijoittuu alueelle, jossa on aurinkoista myös myöhään iltapäivällä ja kesäaikaan illalla.

LEIKKAUS B (ei mittakaavassa)

LEIKKAUS A (ei mittakaavassa)

Puusto liittyy suoraan sorapintaan

Kiveysalueilla juuriston suojaritilä

Bosquet-lehmukset nykyahmossaan

Empire-tyylinen kukkaistutus

Monilajinen puusto

Yleistä

Aukion puistikot muodostavat avointa toritilaa rajavan kokonaisuuden. Eteläinen osa edustaa kaupunginosan alkuperäistä empire-tyylin mukaista muotoilua, vanhoilla leikatuilla lehmusriveillä (bosquet) sekä perennaistutuksilla. Uusi puistikko torin pohjoispuolella eheyttää aukion sommitelmaa lisäämällä modernin tulkinnan puistikosta monilajisella puustolla ja vapaamuotoisella istutussommitelmalla.

Puustoalueilla tulee käyttää vettäläpäisevää pinnoitetta (ks. myös kohta Pintavesien johtamisen periaatteet).

Historiallinen puisto

Oleva puusto, historiallinen osa

Historiallisen puiston ominaispiirteet tulee säilyttää. Alueelle ei saa sijoittaa rakennuksia, kesäkioskeja tai rakennelmia, kaapeleita tai johtoja. Raatihuoneenkadulle osoitettu linja-autokatos saa ulottua puiston puolelle. Maanpinta ei saa kivetä. Puistoa uudistaminen tulee tehdä historiallista sommitelmaa, pintamateriaaleja ja lajistoa noudattaen. Restauroinnin ja puuston uudistamisen tulee nojautua puistohistorialliseen selvitykseen ja siinä todettuihin arvoihin.

Torilla ja katualueella tapahtuvien muutos- ja korjaustöiden yhteydessä tulee säilytettävää puuistutusaluetta suojata riittävästi ajoesteillä, levyillä ja runkosuojilla. Raskasta liikennettä tulee välttää juuristoalueella. Säilytettävien puiden alueella vältetään kaikentyyppisiä kaivutöitä. Puuston juuriston olosuhteita voidaan mahdollisesti parantaa lisäämällä juuristolle kantavaa kasvualustaa.

Uusi puusto, moderni osa

Kaavan osoittamalle uudelle vp-alueelle tulee istuttaa pitkäikäisiä kaupunkipuita. Puita tulee olla vähintään 30, josta 20 tulee olla suurikasvuisia jalopuita. Puiden ja kasvualustan kestävyys tulee kiinnittää erityistä huomiota. Vähintään 1/3 vp-alueesta on päällystettävä vettä läpäisevällä pinnoitteella. Puiden juuristoalueelle ei saa sijoittaa johtoreittejä. Alueelle saa sijoittaa polkupyörien pysäköintipaikkoja. Tarvittavat perustusra-

kenteet tulee tehdä puistikon rakennusvaiheessa. Jälkikäteen tehtäviä kaivutöitä juuristoalueella tulee välttää.

Aukion puuston tulee nousta suoraan peruspinnasta, jonka pinnoite puuistutusalueilla on pääasiassa sora. Puuston sijoituksessa kiveyspinnoille noudatetaan vastaavaa periaatetta, mutta tällöin puun tyvi ja juuret on suojattava teräksisellä istutusritilällä. Rungot suojataan tarpeen mukaan liikenteelle alttiissa kohdissa teräksisillä runkosuojilla. Puustoalueella sijaitsevat pyöräpysäköinnit tulee päällystää läpäisevällä pinnoitteella.

Istutettavat uudet puut istutetaan kantavaan kasvualustaan. Kasvualustakoko n. 15 m²/puu. Mahdollisuuksien mukaan suositetaan yhtenäisiä kasvualusta-alueita.

Olemassa olevat puut tulee pyrkiä säilyttämään osana uutta sommitelmaa.

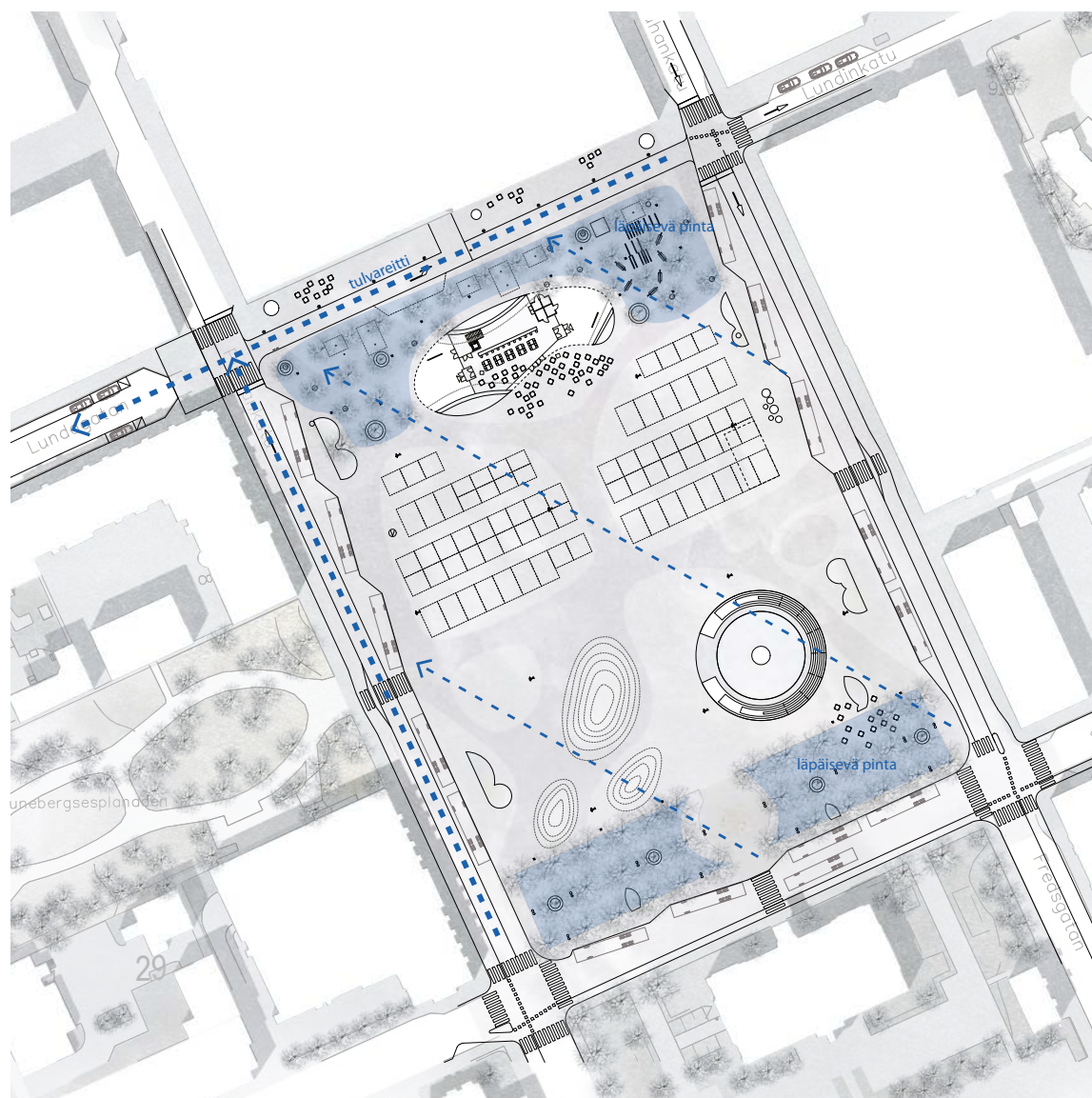
Viitesuunnitelmassa vanhan empire-puistikkoalueen vastapainoksi on muodostettu torin pohjoisreunalle monilajinen uusi puistikko. Tämän alueen puusto on pääosin puistomaisten jalopuiden kuten tammen, punatammen, punavaahteran, metsälehmuksen ja saarnen kokonaisuus. Puulajeissa suositetaan tauteja kestäviä lajikkeita kuten valkosaarnea (amerikansaarnea). Vaikka lajisto on kirjava esim. kukinnan, oksiston ja lehtien muodon suhteen, niin pysyy yleisilme esim. puiden korkeuden ja ulottuman suhteen yhtenäisenä.

Pensaat, köynnökset ja perennat

Mahdolliset koristeistutukset sijoittuvat suuriin kulhuihin. Näiden koko, muoto ja materiaali ks. Varusteet.

Lajivalinnassa tulee suosia keskikorkeita ja korkeita heinä- ja perennalajikkeita.

Poikkeuksellisesti maanvaraisena istutettava alue on suojeltavan eteläisen puistikon keskiakselissa oleva pyöreä istutusalue. Lajivalinnoissa suositetaan empire-aikakaudelle tyypillisiä istutusmuotoja ja -lajikkeita. Uudistamisen suunnittelun tulee nojautua puistikon historiaan, joka tulee selvittää suunnittelutyön tueksi.

Torialueen pinnantasauksen pääsuunta, katualueiden tulvareitit ja puistikoiden läpäisevät pinnat.

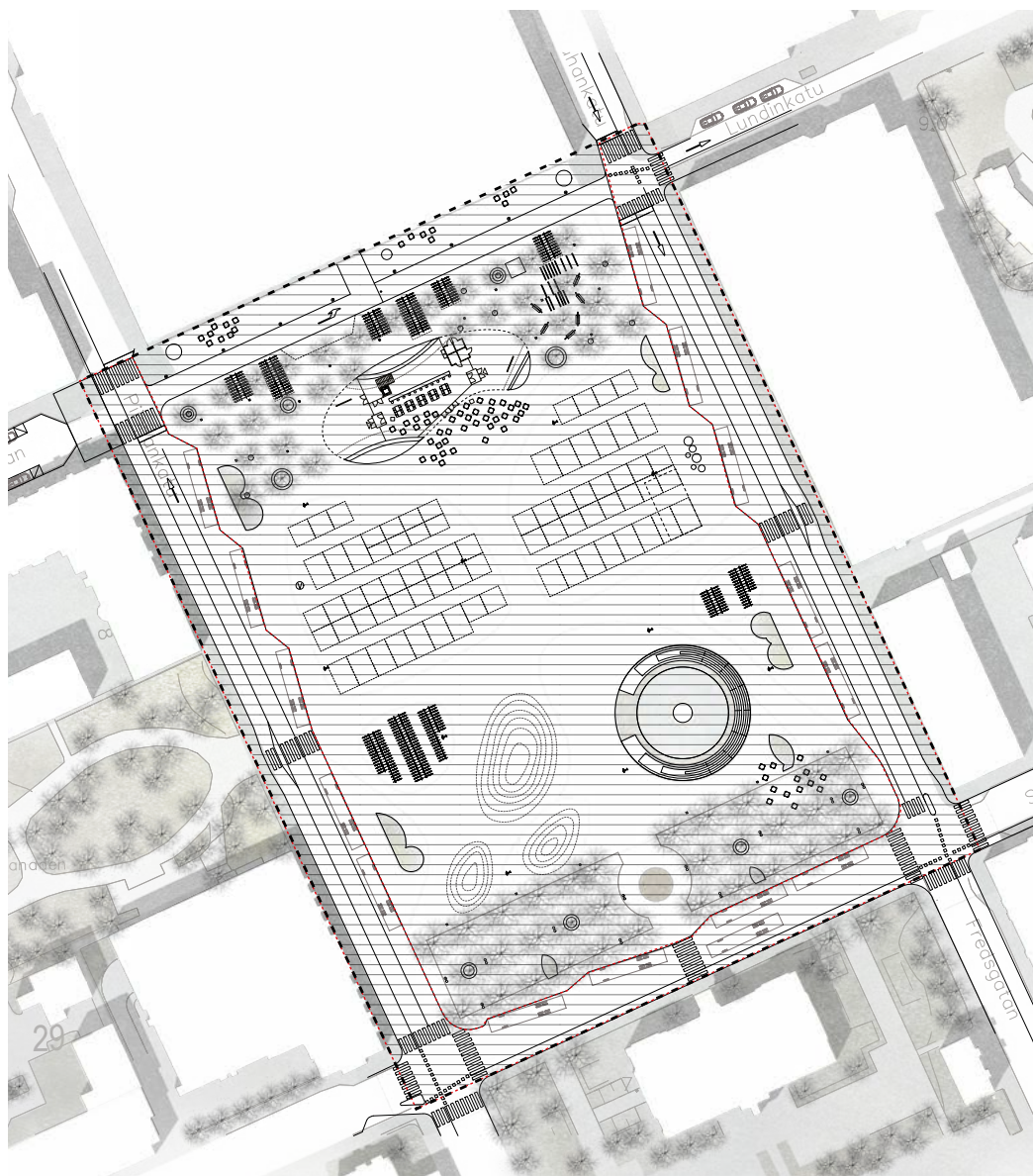
Pintavesien johtamisen periaatteet

Aukion pinta viettää yleispiirteisesti luoteis-kaakko-suunnassa, niin että korkein piste on kaakkoiskulmassa ja matalin lounaiskulmassa. Aukiolla varmistetaan riittävä kuivatus sadevesikaivoilla, jotka liittyvät katuviemäriverkostoon.

Puustoalueilla on tärkeää käyttää vettä läpäisevää pinoitetta puiden riittävän vedensaannin vvarmistamiseksi. Uudessa puistikossa vähintään 1/3 pinnoitteista tulee olla vettä hyvin läpäisevää. Muilta osin puistikon pinnoitteiden tulee olla vettä läpäiseviä, kuitenkin siten, että kokonaisuus muodostuu toimivaksi sekä kasvillisuuden, että alueelle suunnatun monipuolisen käytön ja kulun kannalta. Historiallisen puiston alueella pinnoitteena tulee olla sora tai nurmi.

Tulvareitit

Lundinkatua pitkin muodostuu tulvareitti joen suuntaan. Tulvareitin rakentaminen tulee huomioida hulevesiverkoston mitoituksessa tai mahdollistaa Lundinkadun toimiminen tulvareittinä siten, ettei vesi ohjautu kellareihin, jätevesiverkostoon eikä jätevedenpumppaamoihin.

Torialue muodostaa julkisivusta julkisivuun ulottuvan kokonaisuuden.

Yleistä

Tori tulee päällystää pääosin luonnonkivikiveyksellä tai muulla kestävyydeltään ja ulkonäöltään korkeatasoisella materiaalilla. Tavoitteena on, että yhtenäisten pinnoitteiden ja korkeustasojen avulla sidotaan torin ja sitä rajaavien katujen muodostama aukio julkisivusta julkisivuun ulottuvaksi kokonaisuudeksi. Kiveysmateriaalin elinkaaren ilmastovaikutuksiin tulee kiinnittää huomiota

Katualueiden lämmitys

Pääkulkukselit, bussien odottelupaviljonkien maantaso ja ympäristö voidaan pitää lumettomana kiveyslämmityksellä.

Torialueiden päällysteet

Torin muuntuva kiveys määrittelee kulkulinjat ja eri toimintoihin varatut alueet. Kivikoko, -muoto ja kiven pinnankäsittely ovat tapa muunnella kiveyspintaa. Valitun kiveysperiaatteen tulee olla yhtenäinen koko torialueella.

Ohjeellisella torin le-alueella voidaan maanpintaa muotoilla siten, että toripinta muodostaa oleskeluun ja leikkiin soveltuvia peruspinnankorkeudesta poikkeavia kumpuja. Pinnan korkeimman ja alimman korkeusasteen välinen ero saa olla enintään 1,2 metriä.

Loivat kumpumuodot eivät saa estää yli- tai läpikulua, mutta ne lisäävät torialueen monipuolista käytettävyyttä. Kummut eivät muodosta määrättyä toimintoa, mutta ne toimivat inspiraationa eri käyttömahdollisuuksille.

Katualueiden päällysteet

Tavoitteena on, että asemakaava-aluetta rajaavilla kaduilla käytetään pääasiallisena päällysteenä liikennealueelle soveltuvaa kiveystä kuten nupu- tai noppakiveä. Kivimateriaalin sävyn tulee olla sama kuin toriaukiolla. Katujen reunoilla käytetään graniittista reunakiveä. Pyörätiet eroavat muusta kadusta asfalttipintaisina.

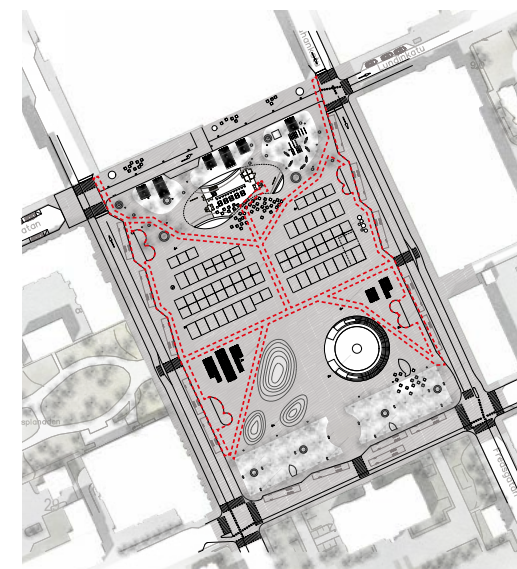
Puuistutusalueiden päällysteet

Puuistutusalueilla tulee käyttää pinnoitteena hienorakeista, mutta vettä läpäisevää soraa, jotta varmistetaan riittävä vedensaanti oleville ja uusille puille.

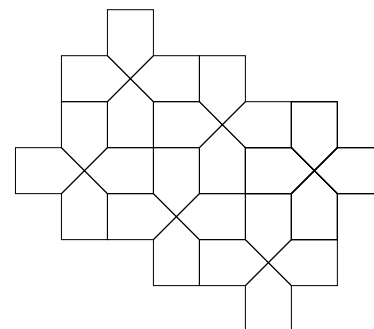
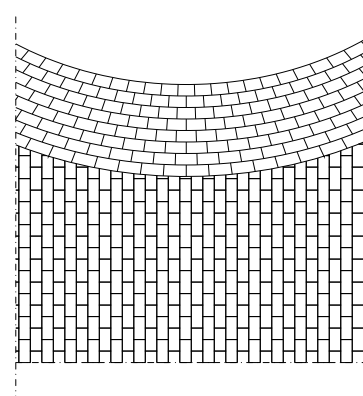
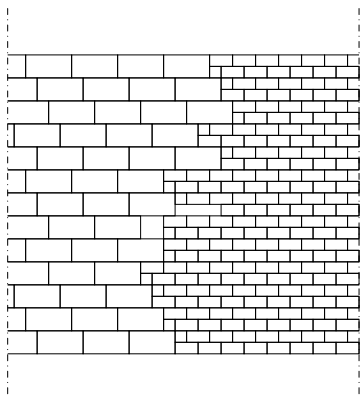
Liikuntapäällysteet

Liikunta-alueilla käytetään tarpeen mukaan turva-alustaa. Alustan tulee sulautua yleisilmeeseen sekä sorapintojen sävy maailmaan ja olla pinnaltaan yhtenäinen, kuten turvasora tai valettu turva-alusta. Turva-alustojen rajausten tulee olla mahdollisimman huomaamattomia ja samassa pinnankorkeudessa muun ympäristön kanssa. Samaa pinnankorkeutta muun ympäristön kanssa.

Katsomon keskialueen tulee olla monikäyttävää pinnoitetta, joka soveltuu muun muassa pallopeleihin ja kulttuuritapahtumiin.

Katualueiden lämmitys sijoittuu pääkulkureiteille.

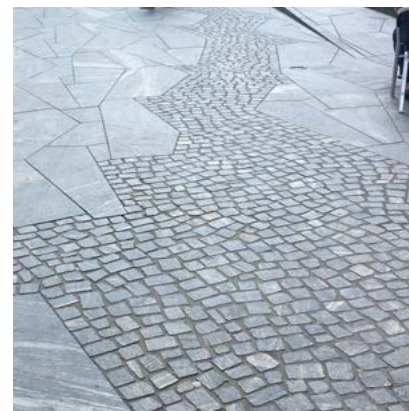
*Kiveyksen variaatiomahdollisuudet:
Kivikoko, -muoto, -laatu ja kiven pinnankäsittely mahdollistavat kiveyspinnan variaatioita.*

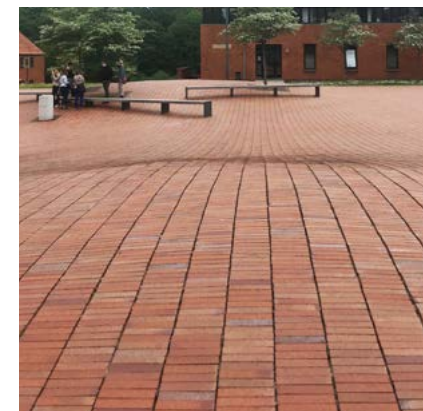
VER 1: Kiveysvariaatio luodaan eri kokoisilla kivillä

VER 2: Yhden kivikoon kiveysvariaatio luodaan ladontasuunnan muutoksilla

*VER 3: Erikoislaatta, suunnaton mosaiikkinen ladonta
Variaatio pintakäsittelyllä tai yhdistämällä peruskiveen kuten nupu- tai noppakivi.*

VER 4: Pehmeästi muotoillut kiveyskummut.

Aukiovarusteet

Torialueella tavoitellaan yhtenäistä ja laadullisesti korkeatasoisesti ilmettä.

Esimerkki penkistä

Esimerkki selkänöjällisestä penkistä

Oleskelukaluste (nappula)

Monikäyttöiset liikuntakalusteet

Istutuskalusteet: yksinkertaiset ja arvokkaat materiaalit ja muodot, sesonkien mukaan siirrettävät

Penkit ja muut oleskelukalusteet Ympyräpenkit

Viitesuunnitelman erikokoiset ympyränmuotoiset penkit liittyvät puustutusalueeseen. Penkkien yleisilmeen tulee olla kevyt ja laadukas. Istuinpintojen materiaaliksi suositellaan säänkestävää puuta.

Oleskelukalusteet, nappulat

Viitesuunnitelmassa esitetyt Lundinkadun puolella sijaitsevat yksittäiset nappulamalliset oleskelukalusteet toimivat joustavina istuinpintoina, ja estävät samalla läpiajoliikennettä. Istuinpintojen materiaaliksi suositellaan puuta.

Liikuntakalusteet

Pohjoiseen puistikkoon voidaan sijoittaa monipuolisesti käytettäviä, kevyitä liikunta- ja voimistelukalusteita. Varusteissa painotetaan kehonvastusliikuntaa, ei mekaanisia liikkuvia osia. Kalusteet eivät saa hallita aluetta eivätkä estää läpikulkua. Kalusteissa vältetään kookkaampia massiivisia rakenteita.

Lisäksi alueelle voidaan sijoittaa puutarhakeinuja tai keinupenkkejä.

Istutuskalusteet

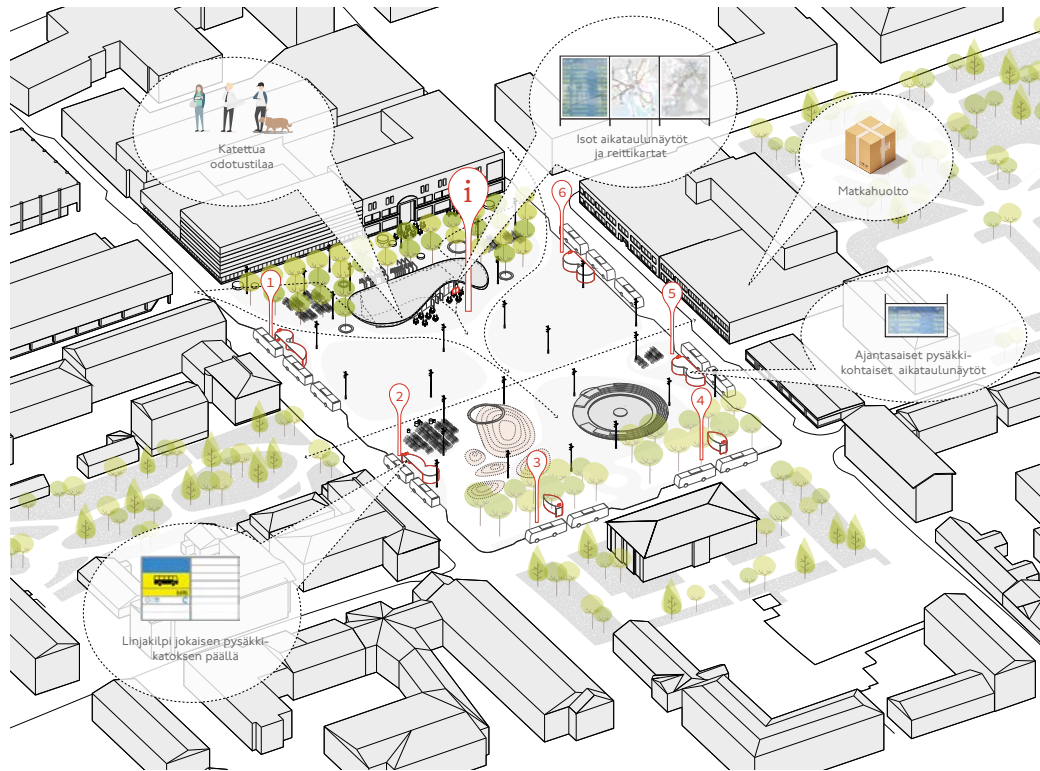
Aukiolle voidaan sijoittaa sesonkivaihtelun ja tarpeen mukaan istutuskuhloja. Näiden materiaalin, koon ja ilmeen tulee sopia kokonaisuuteen.

Jätehuollon varusteet

Jätekeräyksen tulee mahdollistaa jätteiden lajittelu ja kierrätys. Torin jätehuolto tulee järjestää siten, ettei se muodostu maisemallisesti haitalliseksi. Säiliöiden maapöllisten osien tulee olla kooltaan enintään tavanomaisen jäteastian kokoisia. Katutasoon sijoitetut kontit eivät ole sallittuja.

Syväkeräyssäiliöiden lisäksi torilla tulee olla riittävä määrä valaisintolppiin tai muihin varusteisiin, kalusteisiin, rakennelmiin tai niiden lähelle kiinnitettjä roska-astioita.

Staattiset opasteet voidaan jakaa seuraaviin opastetyyppisiin:

1. Suuntaopasteet (katsottavan etäisyyden mukaan)
2. Aikataulukaaelit (kuva-ala 800 x 1200mm)
3. Info- / numerotolpat, korkeus 4 metriä
4. Linjakilvet (suomalaisen standardin mukaan)

Info- ja aikataulunäytöt jaetaan seuraaviin opastetyyppisiin:

1. Iso näyttö (aikataulujen kokoojanäytöt aikataulukaaelissa – 800 x 1200mm)
2. Pieni näyttö (roikkuvat laiturikohtaiset aikataulunäytöt – 400 x 600mm)

Linja-autoliikennettä varten tulee tehdä erillinen opastussuunnitelma. Opastus tulee järjestää pysäkkikohtaisesti sekä keskitetysti paviljongin yhteyteen. Opastusjärjestelmän tulee palvella myös näkövammaisia. Esteettömyyden saavuttamiseksi tuntuon perustuvat opastemerkinntä katupinnalla tulee pitää sulana talvikaudella.

Opastusjärjestelmän periaatteet

Opasteet toteutetaan linja-autoterminaaleihin sopivin periaattein. Joukkoliikenteen käyttäjälle on tarjottava tietoa kaikissa paikoissa, joissa täytyy valita reitti. Periaatteena on saumattomasti jatkuva selkeä opastus määriteltyihin kohteisiin. Esteettömät reitit tulee pyrkiä sijoittamaan pääreittien yhteyteen. Esteettömät reitit huomioidaan opastuksessa erikseen aina, kun ne poikkeavat normaaleista reiteistä.

Opasteviitoilla, -kartoilla ja -näyttöillä kerrotaan torialueella joukkoliikenteen pysäkkien sijainnit ja laiturilta lähtevät vuorot. Opastejärjestelmän tulee tarjota käyttäjälle tietoa kaikilla pysäkeillä sekä keskitetysti paviljonkirakennuksen katoksen yhteydessä olevassa infopisteessä. Opastejärjestelmän peruseriaatteena tulee olla pyrkimys reaaliaikaisen tiedon tarjoamiseen vuorojen lähtöpaikoista ja aikatauluista. Opastusjärjestelmässä tulee kiinnittää erityistä huomiota esimerkiksi aikataulupoikkeamien esittämiseen selkeästi.

Opasteiden periaatteita ja malleja on esitetty viitesuunnitelmassa. Pääperiaatteena on, että suuntaopasteet ripustetaan niin, että niiden alapuolelle jää 2,7 m tilaa. Staattisten opasteiden lisäksi käytetään sähköisiä opasteita, joilla esitetään aikatauluihin perustuvan joukkoliikenteen lähtöjä. Reititys- ja tiedotusjärjestelmiin ei saa yhdistää mainoksia. Julkisen liikenteen palveluja koskevaa yleistä tiedotusta ei pidetä tässä kohdassa tarkoitettuna mainontana.

Opasteiden tulee olla suomen- ja ruotsinkielisiä. Erikoiskohteissa voidaan käyttää myös kolmikielisiä opasteita. Opasteiden koon tulee olla suhteessa etäisyyteen, jolta ne tulee nähdä. Jos info- ja aikataulunäytölle tulee eril-

linen kehys, sen tulee olla sinkittyä ja maalattua terästä. Info- ja aikataulunäytön kehyksen väriksi suositellaan harmaata, RAL 7016. Info- ja aikataulunäytön kehyksen väri voidaan tapauskohtaisesti vaihtaa siten, että se soveltuu kyseessä olevan pysäkkikatosten arkkitehtuuriin. Huomiovärejä ja räikeitä värejä tulee välttää.

Alueopasteet

Opasteet tulee keskittää paviljongin katosten alle aikataulukaaelihin ja / tai digitaalisille näytöille. Kummallakin katetulla alueella on yksi aikataulunäyttö koko terminaalin aikatauluinformaatiota varten. Kaaelien kaksi muuta osaa sisältävät laiturikartan ja linjakartan sekä tiedotteet. Aikataulukaaeliin voidaan myös kiinnittää kaikki vuorot kattavat paperiset aikataululistaukset. Paviljongin edustalle voidaan sijoittaa havainnekuvan kaltainen enintään neljä metriä korkea tolppa, jonka yläpäässä on valaistu i-kirjain.

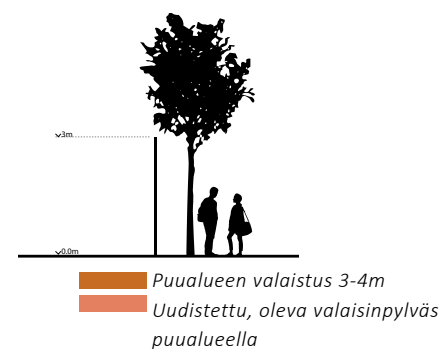
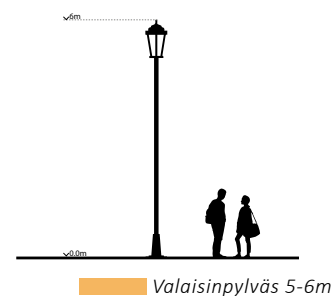
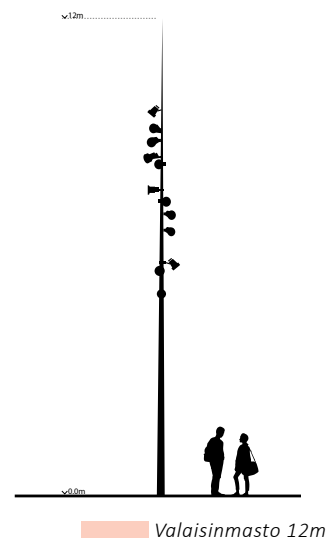
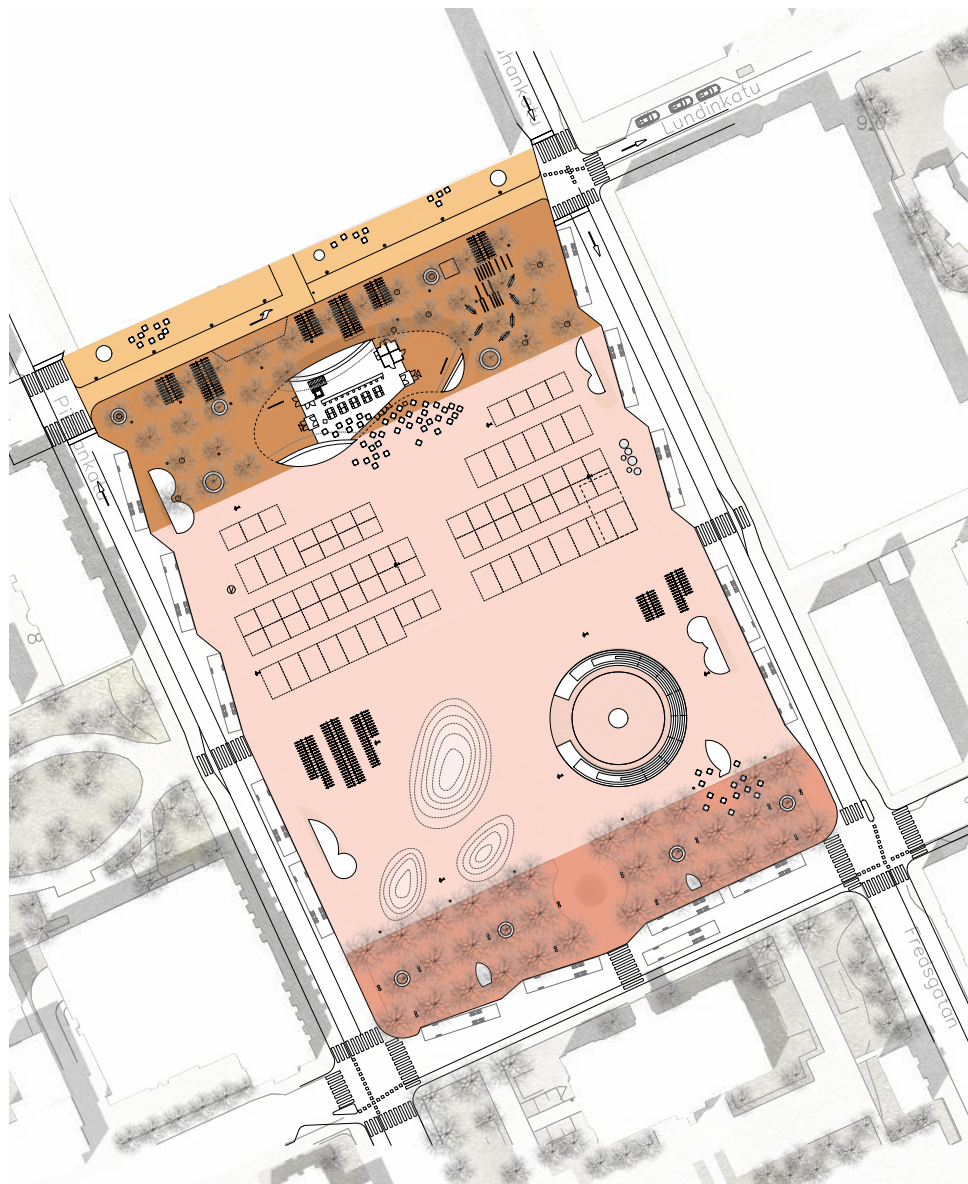
Linja-autopysäkkien opasteet

Jokaisen katoksen vieressä on enintään 4 metriä korkea tolppa, jonka yläosassa on valaistuna pysäkin numero. Katoksen katolla on kiinteä linjakilpi, josta näkee pysäkiltä lähtevät linjat suuntineen. Katoksen sisällä, katos- ta roikkuen, on seuraavia lähtöjä reaaliajassa esittävä mininäyttö.

Esteettömyys ja saavutettavuus opastuksessa

Liikkumisen tulee olla helppoa ja esteetöntä. Porvoon torin joukkoliikennenympäristön esteettömyyspalveluihin kuuluvat korkeat laiturit, tuntuon perustuvat polut, pistekirjoitetut kartat, ääniopasteet sekä induktiosilmukat.

Valtakunnalliset ohjeet hyvien asemaympäristöjen suunnitteluun löytyvät osoitteesta www.sujuva.info

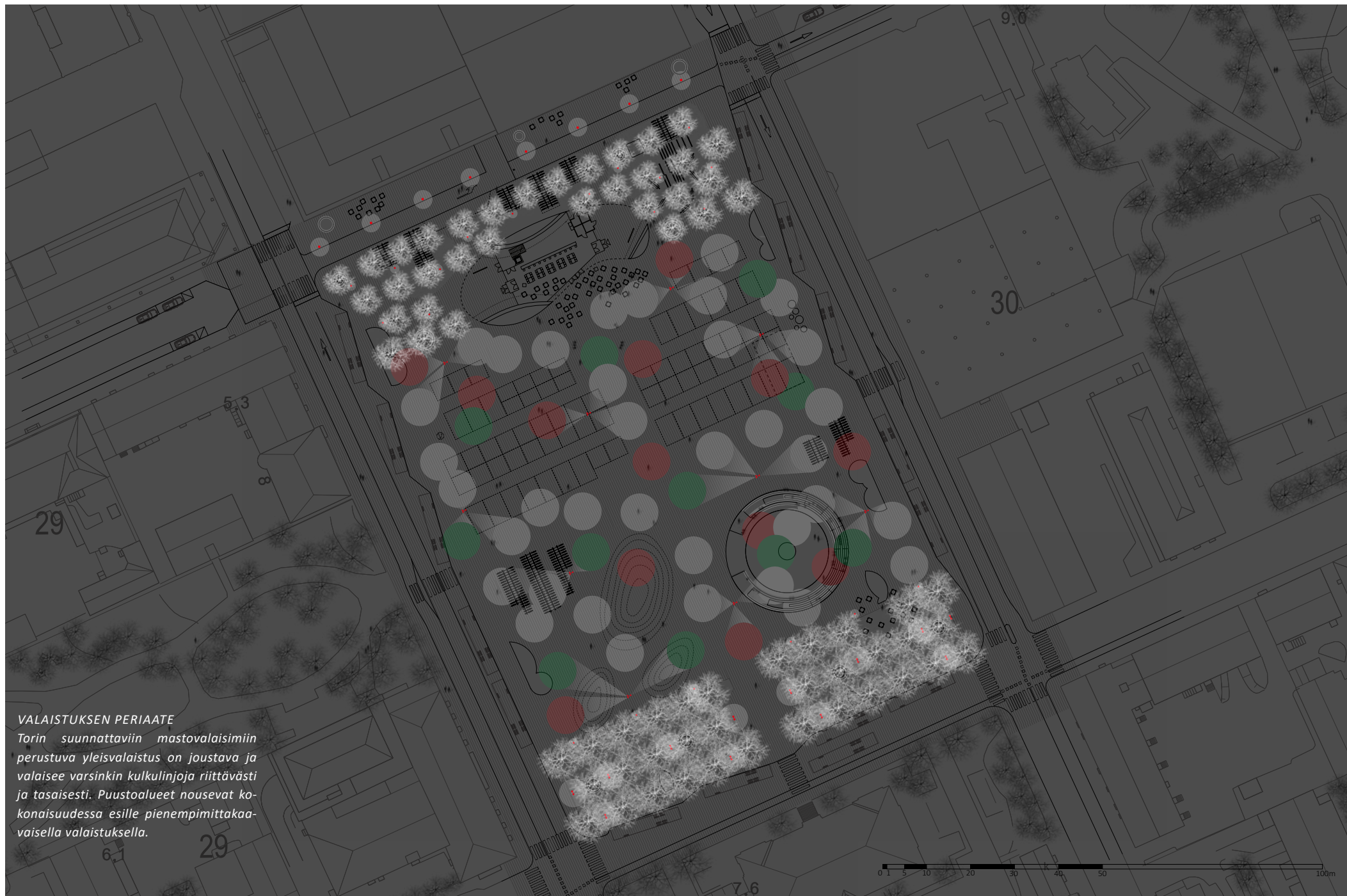
Yleistä

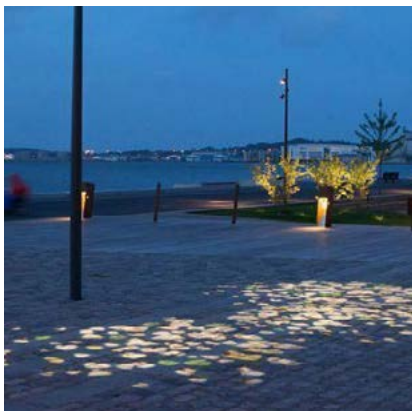
Valaistuksesta tulee tehdä erillinen kokonaissuunnitelma, joka sovitetaan torin elementteihin ja toimintoihin.

Valaisintolppiin tai toripintaan tulee liittää mahdollisuus tapahtumien tarvitsemiin sähkökytkentöihin.

Valaistuksessa painottuu yhtenäisen aukion esilletuominen. Torin yleisvalaistus tulee järjestää mahdollisimman paljon joustavuutta tuovilla, korkeilla mastovalaisimilla. Pääasialliset kulkualueet valaistetaan riittävästi ja tasaisesti. Lundinkadulla käytetään matalampia pylväsvalaisimia.

Uudessa puistikossa korostetaan puiden oksaston alais-ta tilaa maatammalla, eri suuntiin suunnattavalla valaistuksella. Vanhassa puistikossa tulee hyödyntää olemassa olevia valaisinkohtia. Uusien kaapelikaivantojen tekemistä alueella tulee välttää. Alueen historiallista kokonaisuutta korostetaan klassisilla, vanhan tyyliisillä puistovalaisimilla.

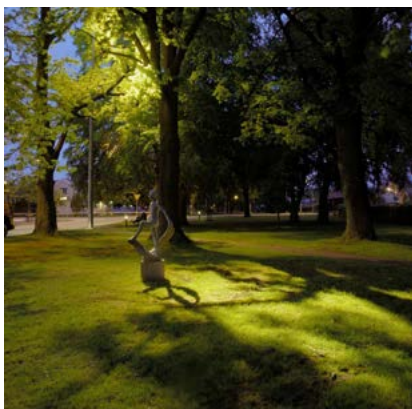
Valaisinmasto

- n. 12m korkeat valaisinmastot, joissa useat valaisimet
- Saavutetaan melko neutraali tai huomaamaton kaluste, jossa huomiossa on valo eikä valonlähde.
- Mahdollisuus joustavaan, säädettävään ja ohjelmitavaan valaistukseen

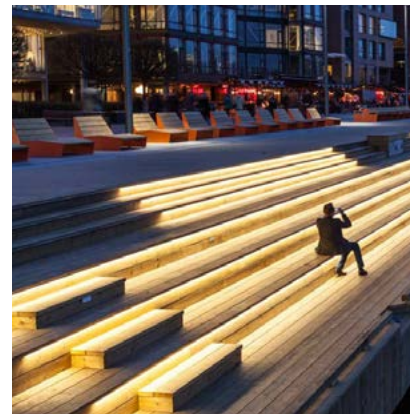
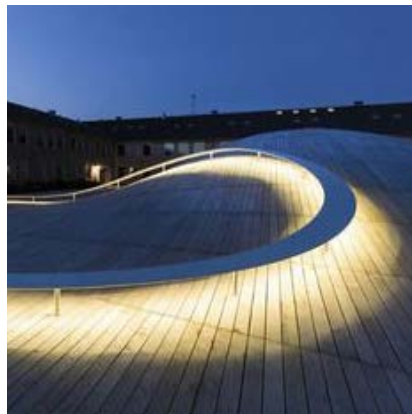
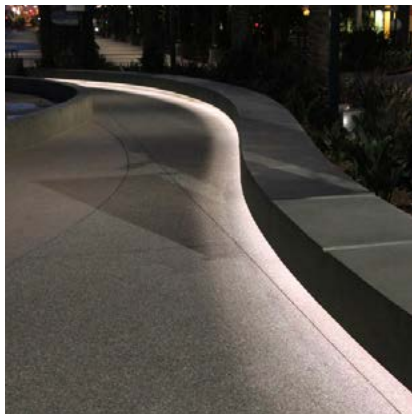
Valaisinpylväs

- n. 5-6m korkeat klassisen oloiset valaisinpylväät, 1-2valaisinta
- Valolähde ja sen muotoilu nousee yhtä tärkeään rooliin kuin itse valo, ja muodostaa tärkeän elementin aukiolla
- Valomäärä säädettävissä, erikseen tapahtumavalo

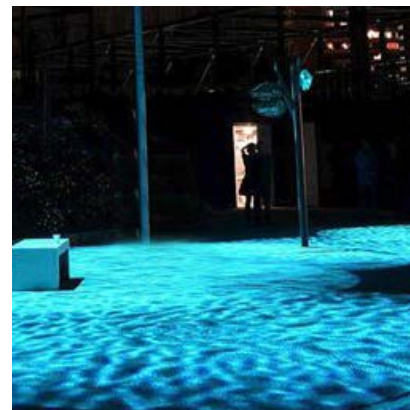
Pohjoisen puistikon valaistus

- n. 3-4m korkeat neutraalit valaisinpylväät, jossa ylöspäin ja eri suuntiin suunnattava erikoisvalot
- Valomäärä ja -suuntaus säädettävissä

Kalusteiden valaistus

- Kalusteiden reunoihin integroidut valojarat
- Korostavat kalustetta elementtinä, ei varsinainen toiminnallinen valo

Erikoisvalaistus

- Perusvalaistukseen integroitu joustava, säädettävä ja ohjelmoitava valaistus
- valaistuksen efektit kuten kuvio- ja väri vaihtelut voidaan vaihdella vuodenaikojen, tapahtuman ja sesonkien mukaan

Arkkitehtuurin lähtökohdat

Torin asemakaavan tavoitteita tukee uuden palvelurakennuksen rakentaminen Porvoon torin pohjoislaidan keskiakselille, vastapäätä kaupungintaloa. Tarkoituksena on löytää arkkitehtonisesti ja toiminnallisesti laadukas ratkaisu kaupunkikuvallisesti merkittävään paikkaan. Paviljonki tuo kiinnostavaa ja veistoksellista nykyarkkitehtuuria Porvoon torille, Paviljonki korvaa samalla paikalla aiemmin sijainneen linja-autoaseman rakennuksen.

Paviljongin arkkitehtuurin tulee olla kevyttä, ilmavaa ja läpinäkyvää. Tavoitteena on, että rakennus vaikuttaa suurelta katokselta tai veistokselta. Paviljongin maanpäälliset osat tulee rakentaa pääosin puusta ja lasista. Rakennuksen tulee olla yhtä edustava joka suuntaan.

Toiminnot

Paviljonkiin voidaan kaavan mukaan sijoittaa palveluja, kuten ravintola, kahvila tai kioski, sekä matkailua palvelevia toimintoja. Pääkäyttötarkoituksen mukaisia tiloja voidaan sijoittaa rakennuksen kohdalla maan alle rakennusoikeuden rajoittamatta.

Paviljongin päihin tulee sijoittaa kaksi suurta katettua ulkotilaa. Katokset palvelevat erityisesti linja-autoja odottavia matkustajia. Katoksiin tulee sijoittaa linja-autoliikenteen yleisopasteet.

Paviljonkiin tulee sijoittaa myös yleinen wc sekä huolto-tila torikauppiaille, mikäli tätä tilaa ei sijoiteta muualle torin läheisyyteen. Käymälöitä tulee voida käyttää paviljongin aukioloajoista riippumatta.

Paviljongin toiminnan edellyttämän jäte- ja varastotilan tulee liittyä kiinteästi rakennukseen, eivätkä keittiön jättestiat tai -rullakot saa sijaita erillään torialueella. Katoksen alle tulee kuitenkin sijoittaa roskakorit.

Laatutaso

Paviljonki tulee toteuttaa julkisille rakennuksille tyypillisellä korkealla laatutasolla. Materiaalien tulee olla kovaa kulutusta kestäviä ja ekologisia. Kantavissa rakenteissa tulee käyttää puuta. Lasiseinät tehdään vihreän lasipinnan välttämiseksi kokonaan vähärautaisesta lasista, ilman metallisia karmeja tai tukirakenteita. Rakennuksen tulee olla esteetön.

Rakennusten lähiympäristö

Paviljongin sisäänkäynneille tulee jättää riittävästi tilaa eri lähestymissuuntiin ja lähestymisreittien tulee olla esteettömiä ja hyvin valaistuja. Lähiympäristön julkisen luonteen tulee säilyä, vaikka rakennukseen sijoituu yksityistä toimintaa. Katettujen ulkotilojen pinnan tulee olla samaa kiveystä kuin ympäröivän torin kiveys. Pinnoitteiden tulee jatkua saumattomasti mahdollisten hallintarajojen yli.

Tilojen avautuminen lähiympäristöön

Tavoitteena on, että paviljonki vaikuttaa pelkältä katokselta. Sen läpi avautuu näkymiä sekä idästä länteen että pohjoisesta etelään. Sisätilasta avautuu näkymiä erityisesti torin suuntaan ja länteen, Helsingin suuntaan läheteille linja-autoille.

Sisäänkäynnit

Rakennukseen tulee olla useita sisäänkäyntejä. Huolto- liikenne järjestetään rakennuksen pohjoispuolelta Lundinkadun kävelykadun kautta. Paviljongin läheisyyteen ei sijoiteta autopaikkoja.

Ulkotarjoilualue

Kahvilan ulkotarjoilualue tulee torin puolelle etelään. Rakenteiden, kalusteiden ja laitteiden tulee muotokieleltään sopia torin arvokkaaseen ympäristöön. Kalusteiden tulee olla ulkokäyttöön tarkoitettuja, ehjiä ja siistejä. Terassialueen perustasona toimii torin kiveys, erillisiä lattiarakenteita ei saa toteuttaa. Terassialue tulee rajata torialueesta mahdollisimman vähän huomiota herättävällä tavalla, esimerkiksi kevyellä kaiteella. Kalusteilla tai rajauksilla ei saa estää hulevesien kulkua. Terasseilla käytettävien aurinkovarjojen tulee olla yksivärisiä, eikä niihin saa liittyä mainostekstejä tai kuvia.

Julkisivumateriaalit

Julkisivumateriaalin ovineen ja tuulikaappeineen tulee olla vähärautaista lasia. Pohjoisreunan umpinaisten wc-tilojen seinien ja ovien tulee olla ruostumatonta terästä tai muuta kestävää ja helposti puhdistettavaa materiaalia.

Kattoratkaisut

Vesikaton näkyvä ulkopinta on kevytrakenteinen viherkatto. Katon ulkoreunojen pystysuorien osuusien tulee olla koljuja kestäviä, helposti puhdistettavia ja niin korkeita, ettei katolle pääse kiipeämään helposti. Ilmanvaihtokonehuone ja muut tekniset laitteet tulee rakentaa kellariin ja normaalisti katolla sijaitsevien putkien, hormien ja laitteiden tulee sijoittua kattopinnan alle, esimerkiksi umpiseinille tai ne tulee johtaa erillisiin rakenteisiin.

Väestönsuoja

Rakennuksen laskennallisen väestönsuojatarpeen saa rasitesopimuksella sijoittaa toiseen rakennukseen.

Kioskit

Kiinteän kioskirakennuksen rakennusalalle saa sijoittaa ympärivuotisesti toimivan kioskin tai kioskihvilan. Kiinteän kioskin tulee olla yleisilmeeltään läpinäkyvä, pohjamuodoltaan pyöreänomainen ja arkkitehtuuriltaan ja materiaaleiltaan arvokkaalle aukiolle sopiva. Rakennusten lattiakorko tulee sovittaa viereiseen katu- ja puistoalueen pintaan siten, että se on enintään 40 cm korkeammalla kuin toripinta. Mahdolliset portaat ja luiskat tulee kokonaan sijoittaa rakennusalan sisälle. Kioskin julkisivuista pitää olla vähintään 1/3 läpinäkyvää. Kioskin jätehuolto- ja varastotilat tulee sijoittaa rakennusmassan sisään.

Kiinteän kioskin tulee olla arkkitehtuuriltaan korkeatasoinen ja paikalle suunniteltu.

Kausikioski ei saa olla paikalla ympärivuotisesti. Kausikioskin enimmäiskoko on 10 k-m².

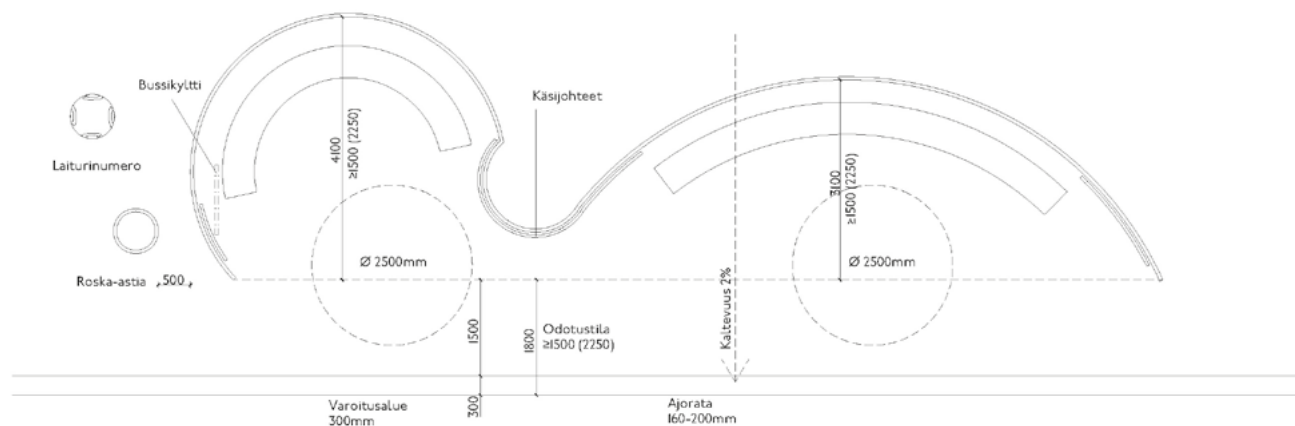
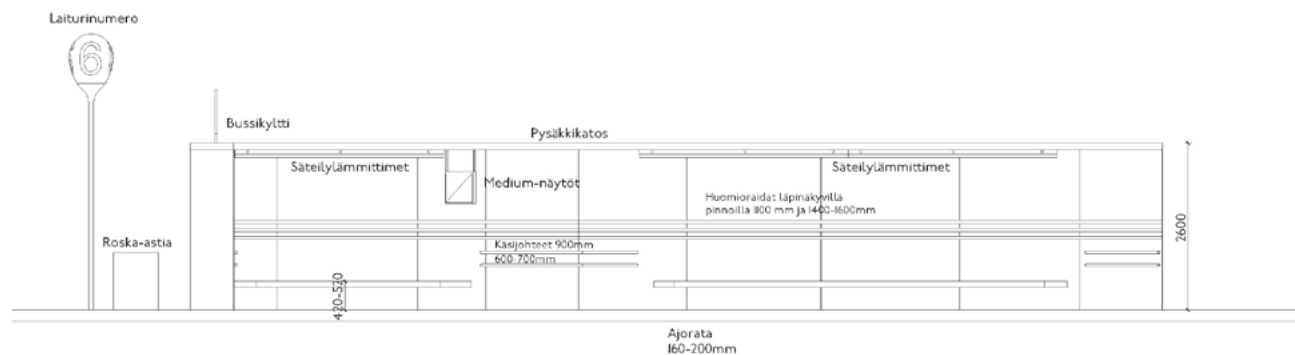
Kioskeihin voi liittyä ulkotarjoilualue, jonka tulee kuulua vuokra-alueeseen. Ulkotarjoilualueetta ei saa rajata, eikä sille saa sijoittaa päivänvarjoja tai katoksia. Pysyvän kioskin paikalle saa sijoittaa kausikioskin, mikäli pysyvä kioskia ei ole toteutettu.

Erillisiä jäteastioita ei saa sijoittaa rakennuksen ulkopuolelle. Asiakkaita palvelevan roska-astian tulee olla kioskin vuokra-alueella.

Energiahuollon muuntamo

Puistomuuntamon tulee olla arkkitehtuuriltaan sekä materiaaleiltaan arvokkaalle aukiolle sopiva. Rakennuksessa tulee olla viherkatto. Rakennukseen tulee liittyä köynnöksiä tai muita vp-alueelle sopivia istutuksia.

Linja-automatkestajien odotuskatokset

Linja-automatkestajien odotuskatosten tulee olla omaleimaisia, arkkitehtuuriltaan mielenkiintoisia ja keskenään yhtenäisiä. Katoksiin tai niiden kohdalle tulee tehdä kaapelointivaraus valaistusta ja digitaalisia näyttöjä varten. Esteettömyyden saavuttamiseksi pysäkkialueen katupinta tulee pitää sulana talvikaudella.

Odotuskatosten Piispankadun ja Rauhankadun varrella tulee olla riittävän suuria, jotta ne tarjoavat odotustilaa noin yhden linja-auton matkustajamäärälle. Katokset tulee toteuttaa siten että kutakin pysäkkiryhmää kohden on yksi yhdistetty katokas.

Raatihuoneenkadun varrella katosten tulee olla normaalkokoisia katoksia, jotka mahtuvat puiden väleihin. Katokset eivät saa asettua puistokäytävälle. Katokset tulee perustaa siten, että ne eivät vaurioita tai aiheuta haittaa puistikon puille. Puuta ei saa poistaa katosten toteuttamisen takia.

Katosten seinämateriaalin tulee olla läpinäkyvää. Katosten läpinäkyvyys ja keveys on tärkeää erityisesti kaupungintalon ja kaupungintalon ja torin länsireunan arvokennusten julkisivujen huomioimiseksi.

Katoksiin tulee liittää digitaalinen aikataulutiedotus, joka palvelee kyseisen pysäkin lisäksi linja-autoliikenteen pysäkkikokonaisuutta.

Viitesuunnitelman mukaiset torin laidan linja-autopysäkit ovat pehmeästi kaartuvia suuria lasisia tiloja (noin 40m²), joihin mahtuu kerralla odottamaan koko autollisen verran matkustajia. Eteläreunan puistikon katokset ovat pienempiä (noin 12m²) vanhojen puiden suojelun takia. Katokset koostuvat karkaistusta ja laminoidusta (8+8mm) kaarevista, kirkaista lasiseinistä, jotka eivät vaadi muuta kantavaa tai tukevaa rakennetta. Kattopinna on muotoon leikattua ja hitsattua jäykkää teräskennolevyä.

Esimerkkejä pyöräkatoksista

Pyöräkatokset

Pyöräkatokset ovat huomaamattomia, yksinkertaisia rakennelmia, jotka sopivat torin materiaaleihin ja muotokieleeseen. Pyöräkatosten ilme on kevyt ja ilmava, ilman peittäviä seiniä. Köynnös- tms. kasvillisuuden käyttöä rakenteiden vihertämiseen voidaan tutkia.

Ulkokatsomo

Ulkokatsomo toimii suurena, aurinkoon suunnattuna oleskelualusteena ja kokoontumiskohtana. Se toimii sekä näyttämönä teatterinäytöksille ja konserteille, että rajaa alas lasketun pelialueen (katujalkapallo, sähly tms). Pääasiallinen pinnoitemateriaali on puu. Valittu puumateriaali tulee olla laadukas ja kestävä.

Katsomorakenne / Amfi

Puistomuuntamo

Väliaikaiset lavarakenteet

Väliaikainen lava voidaan sijoittaa Runebergipuiston keskiakselille, Rauhankadun puoleiselle sivulle.

Sähköpisteet

Sähköpisteitä on riittävästi torikäyttöön. Niitä voidaan integroida esim. valopylväisiin tai toripintaan, jolloin vältetään erillisiä sähköpylväitä. Lisäksi löytyy tapahtumasähköpisteitä integroituna ulkokatsomorakenteseen.

Vesipisteet

Vesipiste torikauppiaiden käyttöön löytyy torin Piispankadun puolelta.